

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SLOVENE

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inserate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Vladna kriza v Španiji

Politična bilanca zadnjih štirih mesecev v Španiji ni razveseljiva. Tri vladne krize v sto dnevih odkrivajo nezdrave politične razmere v mladi republiki. Vlada Azane se je zrušila komaj 8. septembra ne pod udarci državnega zbora, ampak zaradi volitev v Vrhovno sodišče za ustavna jamstva, ki je nekaka višja zbornica, ki ima nalogo nadzirati ustavnost zakonov, ki jih sprejema parlament. Sestava novega Vrhovnega sodišča je jasno pokazala, da Azana nima več zaupanja ljudstva, in Azana je odšel. Nezaupnica, ki jo je Azana dobil od španskega ljudstva, je bila osebna značaja in očitno ni bila naperjena proti republikanskemu režimu. Vsa prizadevanja, da bi Azana vezal svojo lastno usodo na usodo španske republike, so bila zaman in ves nadaljnji razvoj je pokazal, da je postal od ljudstva osovražena Azanov osebni koncept vladanja, ne pa ustava španske države.

Zakaj je Azana stopil v nasprotje s španskim ljudstvom? Čim dalje je vladal, tem bolj se je namreč širila posebno po južnih in vzhodnih španskih provincah neznanost in anarhija. Agrarne reforme so vznemirile meščanske plasti naroda, česar Azana ni hotel upoštevati in se je nasprotno spustil v eksperimente, ki so ga osovražili še med njegovim lastnim uradnim ljudstvom. Nezadovoljnost ljudstva je pri vročerknem španskem temperamentu izbruhnila večkrat zaporedoma na dan, prišlo je do nemirov, ki so jih socialisti pod vodstvom energičnega voditelja Largo Caballera hoteli izkoristiti v svoj prilog. Largo Caballera je že javno oznanjal, da se bo njegova stranka polastila osrednje oblasti v Madridu in vpostavlila diktaturo proletarijata. Naravno je, da so grožnje socialistov vznemirile še širše plasti naroda, ki želi, da bi bil ohranjen v želi mir in ne da bi tonila v novo nezakonitost in anarhijo. Azana je moral izginiti zaradi napak, ki jih je storil in zaradi tega, ker je s svojimi nezakonitostmi dajal potuho socialističnim ekstremistom, da uvedejo diktaturo na svoj račun. Predsednik republike Alcala Zamorra je takoj uvidel nevarnost in se je v ganljivem pismu obrnil na voditelja radikalov Lerrouxa, da sestavi vlado brez socialistov in da tako pomiri špansko ljudstvo.

Kakšno nalogo je dobil Lerroux? Da pomiri javno mnenje in da nudi ljudstvu ustavna jamstva, da v Španiji ne bo več zavladala samovolja. Poleg tega je dobil še naročilo, da razpiše državne volitve, ki naj odkrijejo toke javnega mnenja. Lerroux je povezal med seboj obe sprejeti nalogi. S pametnimi ukrepi je nameraval najprej pomiriti razburjeno javno mnenje, pokazati, da se mu ni treba bati socialistične nevarnosti, popraviti delno nekatere preočitne krivice svojega predhodnika in si tako pridobiti simpatije ljudstva, simpatije, ki bi mu prišle prav pri državnih volitvah, ki so bile seveda končni cilj njegovega kabineta. Tako je ukinil nekatere ukrepe socialistov glede mešanih razsodišč med delavci in delodajalci, ukinil je socialistični zakon, da se poljski delavci ne smejo prosto gibati iz kraja v kraj, kakor so nameravali socialisti, ki so s tem hoteli podvreči poljskega delavca popolnoma kontroli krajevnih strokovnih organizacij. Toda v vseh svojih korakih Lerroux ni imel sreče in tako se je zgodilo, da si je poleg sovražstva socialistov naprtil tudi še neprijateljstvo poljedelske stranke, ker je enkrat onemogočil veliko protisocialistično demonstracijo poljedelske stranke. V tem trenju med političnimi strankami, v katero je zašel, je Lerroux uvidel, da svojega namena ni dosegel in da bi državne volitve, če bi jih vodil on sam, ne prinesle zaželenih uspehov. Vrh tega pa so se začele stranke, ki so ga podpirale, med seboj cepiti. Radikalna stranka je šla kar v tri dele. Zunanji minister Albarnoz, tudi radikal, a pripadajoč drugi skupini kakor Lerroux, se je umaknil iz vlade. Socialisti so prešli v ofenzivo, ki je Lerroux, oprt samo na del radikalov in na desničarske stranke, ni zdržal.

In res, ko je prišel Lerroux dne 3. oktobra v parlament, je pozdravil navzoče poslance z besedami: Morituri te salutant (Umirajoči vas pozdravljajo). Socialista Prieto in Largo Caballero sta predložila nezaupnico, ki je bila od parlamenta in v odsotnosti nekaterih skupin tudi sprejeta. Lerroux je padel in je podal ostavko v roke predsednika republike Alcala Zamorra. Parlament, izvoljen v revolucionarnih dneh nove Španije, ni odgovarjal sedanjem tokom, ki se pretaka med španskim ljudstvom. Nezaupnico socialistov, ki jo je sprejel parlament, bi ljudstvo brez dvoma zavrnilo. Med ljudstvom in njegovimi parlamentarnimi zastopniki ni soglasja. To je uvidel ne samo Lerroux, ampak predsednik republike Alcala Zamorra, ki ni hotel poveriti sestave nove volilne vlade socialistični stranki, ampak osebnosti, ki nudi vsa jamstva poštenega državnika in ustavi zvestega politika. Prvi mandatari Sanchez Roman ni uspel, ker je hotel sestaviti vlado skupaj s socialisti. Za njim je bil poklican Martinez Barrios, ki se mu je po trudnih tipanjih posrečilo sestaviti kabinet, ki po svoji politični sestavi popolnoma odgovarja prejšnji vladi. Sicer pa v tem ni nič čudnega, saj je Barrios desna roka Lerrouxa in se pod novim imenom nadaljuje stara pomirjevalna protisocialistična politika Lerrouxeve vlade. Nova osebnost prvega ministra pa ima to ugodnost, da javno mnenje ne more naprtili novi vladi odgovornost za nekatere osebne pogrške, ki jih je zagrešil Lerroux. Po želji predsednika republike se je v novi vladi še bolj naglasila in podčrtala desničarska ost, saj se v kabinetu nahajata dva radikalna Ordas in Barnes, ki sta vedno zagovarjala stališče, da bo za Španijo tem bolje čim manj ima opraviti s socialisti in da je treba najti vlado, v katero bodo pritegnjeni zastopniki desničarskih pokretov.

Lerroux je padel kot žrtev socialističnih intrig, a nova vlada, mesto da izraža to socialistično zmago, le še bolj naglasja njihov neuspeh. Kabinet Martinez Barrios je najkrepkejši udar po socialističnih vrstah, odkar ob-

Balkan - Balkanu

Zgodovinska pot Titulesca

Po sestanku z Jelićem se bo Titulescu pogajal še z Bolgari o pomiritvi Balkana

Belgrad, 12. okt. m. Snoči ob 9.20 je prispel v Belgrad romunski zunanji minister Titulescu. Na belgradski postaji so ga sprejeli naš zunanji minister Jevtić, romunski poslanik na našem dvoru Guranescu, češkoslovski poslanik dr. Pavel Wellner, poljski poslanik Schwarzbürg-Günther, oba pomočnika zunanjega ministra Purčić in Jurišić ter šef kabineta zunanjega ministrstva Marković. S postaje je Titulescu odšel s svojim spremstvom ter v spremstvu našega zunanjega ministra Jevtića ter pomočnika Purčića v romunsko poslanništvo, kjer je že bila prirejena večerja za goste. Večerja je trajala do pol 12, nakar se je Titulescu z našim zunanjim ministrom in svojim spremstvom vrnil na postajo, kjer ga je pričakoval še bolgarski poslanik Kiosevanov ter naš poslanik v Bukarešti Čolak Antić z drugimi predstavniki zunanjega ministrstva. Titulescu je na belgradski postaji izjavil častnikarjem, da je njegov obisk v Sofiji samo vpludnostnega značaja in da tam ne namerava skleniti nikakršnih sporazumov. V Sofijo gre samo zato, da se tam iskreno pogovori z bolgarskimi državniki. O potovanju Nj. Vel. kralja Aleksandra v Varno, Carigrad in na Kri se je Titulescu izrazil ter izjavil, da je to potovanje epohalno za zблиžanje balkanskih narodov. Takoj nato se je Titulescu odpeljal proti Sofiji.

Sprejem v Sofiji

Sofija, 12. okt. AA. Romunski zunanji minister g. Titulescu je prispel v Sofijo danes ob 10.30. Potoval je do obmejne postaje Dragoman s posebnim vlakom. V Dragomanu sta romunskega zunanjega ministra pozdravila romunski poslanik na bolgarskem dvoru in načelnik protokola v bolgarskem zunanjem ministrstvu.

Na železniški postaji v Sofiji so sprejeli g. Titulesca zastopnik predsednika vlade notranji minister g. Girginov z več člani vlade, adjutant kralja Borisa polkovnik g. Tanov, dvorni svetnik g. Grujev in pomočnik zunanjega ministra g. Radev v spremstvu več višjih uradnikov zunanjega ministrstva. Dalje so bili na železniški postaji predsednik sobranja dr. Aleksander Malinov, poslanik kraljevine Jugoslavije v Sofiji dr. Vukčević, poslanik poljske republike g. Tarnowski, poslanik češkoslovške republike g. Mikša in drugi člani diplomatskega zbora ter zastopniki bolgarskih in tujih listov. Romunskega zunanjega ministra je pozdravil najprej v imenu vlade zastopnik ministrskega predsednika g. Girginov, nato pa v imenu kralja Borisa polkovnik Tanov in dvorni svetnik g. Grujev. Potem so g. Titulesca pozdravili predsednik sobranja dr. Malinov in ostale navzoče ugledne osebnosti.

Po pozdravih in predstavljanju se je g. Titulescu odpeljal na romunsko poslanništvo, kjer bo stanoval za bivanja v Sofiji. Na čast g. Titulescu

prideji romunski poslanik v Sofiji g. Stojka opoldne v poslaništvu kosilo, ki se ga bodo udeležili tudi zastopnik predsednika vlade minister Girginov, več članov vlade, predsednik sobranja dr. Malinov in druge osebnosti.

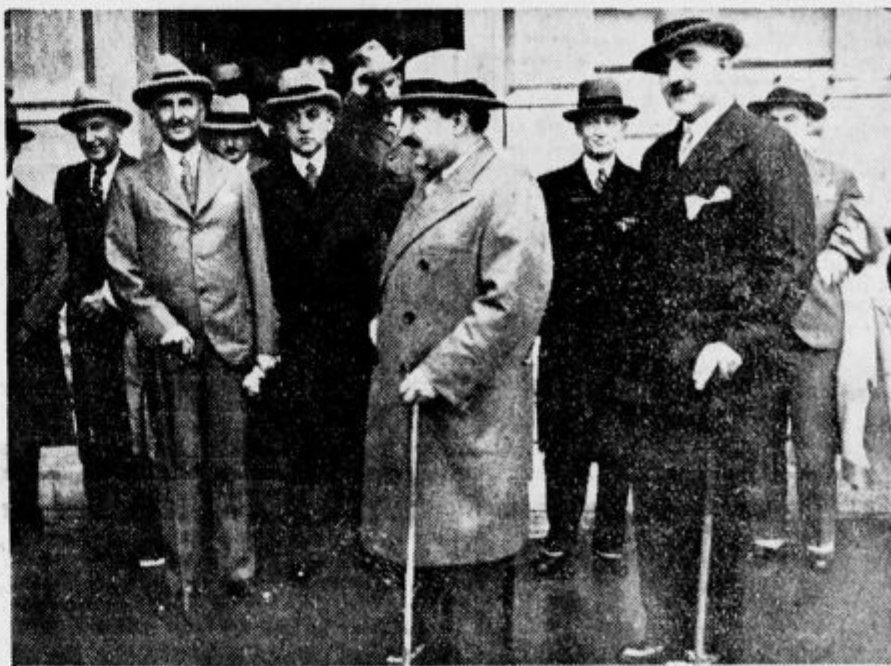
Popoldne ob 17 se pripelje z orijentnim ekspresom iz inozemstva predsednik vlade g. Nikola Mušanov in bo takoj začel razgovore z g. Titulescom.

G. Titulescu ni hotel dati novinarjem nikake izjave ter je obljubil, da jih bo sprejel jutri, ko bo končal razgovore z bolgarskimi državniki. Drevi priredi predsednik vlade g. Nikola Mušanov g. Titulescu na čast v Union-klubu svečano večerjo, po večerji pa velik sprejem.

»Mre« prinaša članek pod naslovom »Politična in atentati«. V članku pravi: Romunski zunanji minister Titulescu je doživel v Sofiji najlepši sprejem. Njegov prihod je prišel v času, ko so neodgovorne osebe napadle bolgarsko poslanništvo v Bukarešti. Vsak pameten človek pri nas razume, da ta neprijetni incident ni v nobeni zvezi z romunsko vlado ne z njeno politiko nasproti Bolgariji. Nato list pravi: Titulescu je prišel v Sofijo kot prijatelj, na-

sprotniki prijateljstva so mu pa priredili presenečenje, toda mi smo prepričani, da to pri nas ne bo imelo odmeva. Tudi pri nas se dogajajo podobne stvari, še celo huje. Na primer tisto, kar se je pripetilo pred odhodom bolgarskih svedenikov v Jugoslavijo. Take stvari niso ravno priporočile za nas. Jasno je celo to, da so celo med člani bolgarske svečeniške misije takšni, ki bi hoteli, da se ta misija onemogoči. Njihovo prizadevanje je pravi atentat. Kako naj bi se tudi drugače imenovala razne izjave in manevri nekaterih gospodov članov te delegacije v poslednjem trenutku? Njihovo ravnanje ni samo nespametno in netaktilno, temveč tudi neznačajno. Ne da se hkratu služiti Bogu in mamoni. Miroljubno bratsko poslanstvo bolgarske cerkve mora biti delo iskrenih in lojalnih ljudi. Bolje bi bilo, da ta delegacija sploh ne odide, kakor pa, da bi prišli vanjo dvoični ljudje, ki rovarijo zoper miroljubne cilje tega poslanstva.

Belgrad, 12. okt. m. Po zadnjih vesteh bosta madžarski ministrski predsednik Gömbös in zunanji minister Kanya prispela 17. oktobra v Belgrad, odkjer nadaljujeta takoi pot v Sofijo in Ankaru.

Zunanji minister Jevtić v razgovoru s češkoslovanskim poslanikom Velnerjem in romunskim poslanikom Guranescem (na desni) pri svojem prihodu v Belgrad.

Rusko-japonski spor

„Japonska je polip Azije“

London, 12. septembra. tg. Sodeč po brzojavah, ki prihajajo iz Tokija, se spor med Rusijo in Japonsko razvija neugodno. Že dne 21. septembra je sovjetski komisar Sokolnikov v zelo resnih besedah opozoril japonskega veleposlanika Ota v Moskvi na resnost položaja, ki ga je povzročila po mnenju sovjetske vlade Japonska. Sokolnikov je takrat dejal Oti, da ima sovjetska vlada izvirne informacije, kako se japonska vlada in japonski generalni štab neposredno vmešava v vprašanje vzhodno-kitajske železnice, ki je zadeva, ki interresira izključno le sovjetsko in mandžursko vlado. Tako je dobil sovjetski ravnatelj železnice na pritičnega japonskega veleposlanika nadzornika, ki je po narodnosti Japonec. Istočasno so Japonci zahtevali, da se postavi vse uradništvo te železnice pod policijsko nadzorstvo mandžurskih oblasti, kar nikakor ne odgovarja predpisom pogodbe. Sokolnikov je zaključil svoje izvajanje s sledečimi besedami:

Sokolnikov svari

»Sovjetska vlada me je pooblastila, da izjavim v njenem imenu, da bo smatrala vsako kršitev dosedanjega pravnega stanja z ozirom na vzhodno-kitajsko železnico kot dejanje, ki nasprotuje obveznostim, ki jih je prevzela japonska vlada in kot protizakonit poskus, da se japonska vlada polasti železnice, ki je last sovjetske Rusije. Sovjetska vlada smatra, da je za te kršitve odgovorna japonska vlada osebno in neposredno. Mandžukuo ni tako močna, da bi si upala sama prevzeti odgovornost za tako usodepolna dejanja, ampak za njim stoji japonska vlada, ki je neomejen gospodar Mandžurske države. Japonska bo torej tudi nosila odgovornost za vse posledice, ki morajo nastati, ako bi se pravice sovjetske Rusije omejevale ali kršile.«

Te izjave Sokolnikova so močno odjeknile po svetu in žarko posvetile na nevarno točko, kjer se dogodki z veliko naglico razvijajo v nevarnem pravcu. Pogajanja med mandžursko in sovjetsko vlado za prodajo imenovane železnice pa so kljub temu trajala dalje. Po največjih vesteh iz Tokija so pa sedaj tudi pogajanja prekinjena, ker je sovjetska vlada prišla na sled novim dokazom, da se japonska vlada stalno in prevratno vmešava v vprašanja, ki zadevajo Rusijo in da nosi odgovor-

nost za dejanja, ki ogrožajo pravice sovjetske Rusije v Mandžuriji. Ruska vlada je dokaze, ki se nahajajo v njeni posesti, tudi objavila v svojem tisku. Japonska vlada je verodostojnost teh dokazov odklonila in je dala izjavo, iz katere bi sledilo, da so dokumenti enostavno ponarejeni. Toda sovjetska vlada vztraja pri svoji prvotni trditvi.

4 obremenilni dokumenti

V glavnem gre za štiri dokumente. Prvi trije so prepisi poročil, ki jih je pošiljal japonski poslanik v Mandžukuo svoji vladi in v katerih daje navodila, kako se naj japonska vlada polasti sovjetskih železnic. Japonski veleposlanik nasvetuje v prvem poročilu japonski vladi, naj ne prizna rusko-kitajsko pogodbo glede teh železnic, češ, da Kitajska še ni priznala nove države Mandžukuo. Poslanik Hiskara nadalje zahteva, da se mora sovjetski ravnatelj železnice podrediti mandžurskemu podravatelju, ki pa je samo japonski izpostavljenec. Hiskara poroča v Tokio tudi o tajni konferenci, ki se je vršila v Harbinu med mandžurskimi in japonskimi zastopniki in ki bi imela odločiti o usodi sovjetske železnice. Konferenci da so prisostvovali tudi zastopniki japonskega vojnega ministrstva. Na tej konferenci, da je japonski zastopnik hladnokrvno priznal, da Japonska ne bo pripravljena za bojni spor z Rusijo pred koncem leta 1933, zato svetuje previdno postopanje, a vendar trdovratno delovanje na tem, da pridejo železnice pod japonsko oblast. Poslanik Hiskara poroča v drugem pismu o neki drugi tajni seji, kjer so sklenili »asimilacijo železnice« in takojšnjo aretacijo večjega števila sovjetskih uradnikov imenovane že-

leznice. Tretje poročilo, ki opisuje novo konferenco, še bolj obremenjuje japonsko vlado, kajti japonski poslanik tam izrecno zahteva, da se mora na vsak način z vsemi sredstvi »pospešiti polastitev vzhodno-kitajske železnice«.

Poleg imenovanih treh dokumentov japonskega poslanika imajo Rusi v rokah tudi poročilo japonskega konzula v Harbinu, v katerem nasteva imena sovjetskih uradnikov in državljani, ki se naj pozaprejo, ter pristavlja, »da je dal potrebna navodila, da se nemudoma uporabi orožje, če bi se dotični upirali«.

Odmev na Japonskem

Objava teh dokumentov je izzvala od japonske strani rezek dementi, ki ga pa sovjetska vlada odklanja. Ruska agencija Tass, ki poroča, da je sovjetska vlada prekinila vsako nadaljnjo pogajanje z mandžursko vlado glede imenovanih železnic, pristavlja, da sovjetska vlada nikakor ni pripravljena, da bi preklcala svoje trditve. Na drugi strani pa poročajo iz Tokija, da so oblasti uradno zaprle nekatere sovjetske ustanove v Tokiju, ki bodo ostale zaprte dotlej, dokler Rusija ne prekliče svojih trditev. Nadalje so izjavili zastopniki zunanjega ministrstva v Tokiju, da namerava japonska vlada energično protestirati v Moskvi in da je odvisno od odgovora, ki ga bodo dali sovjeti, če bo Japonska odpoklicala svojega poslanika v Moskvi ali ne. Prekinitev diplomatskih odnosov med obema državama je torej na vidiku. Sovjetska vlada je nasprotno dala nalog svojemu ravnatelju kitajskih železnic da razveljavi vse dosedanje ukrepe mandžurske vlade.

Položaj na Daljnem Vzhodu postaja od dne do dne bolj zamotan in poročila, da se zbirajo sovjetske in japonske čete že na mejah Mandžukua, pričajo, da je sedanji rusko-japonski spor resnega značaja. To potrjuje tudi dolga avdienca šefa japonskega generalnega štaba princa Kanina pri japonskem cesarju.

„Japonska želi nadvlado nad vso Azijo“

London, 12. oktobra. AA. Profesor Taid O'Conroy, bivši profesor na univerzi v Tokiju, je izdal danes knjigo pod naslovom »Japonska nevarnost«. V tej knjigi dolži avtor Japonsko, da stremi po nadvladbi nad vso Azijo; najprej je prišel na vrsto Mandžukuo, nato Kitajska, potem pa pridejo Indija, Avstralija in naposled Rusija. Takšen je, pravi avtor, načrt Japonske, ki jo pisec imenuje »polipa orient«.

Nemčija že špekulira

Pariz, 12. oktobra. AA. Listi priznavajo, da je sedanji spor med Rusijo in Japonsko zaradi vzhodno-kitajske železnice resen. Navzlic temu pa upajo, da bo mogoče preprečiti sovražnost. Edina država, ki špekulira s spopadom, je Nemčija. Listi so mnenja, da bo Moskva storila vse, da prepreči

spor z Japonsko. Rusi se ničesar ne boje toliko, kakor vojne. Po drugi strani pa je verjetno, da se tudi Japonci ne marajo pogostiti v tako priškodem. Zato je verjetno, da bo ostalo pri diplomatskem boju in da bodo najhujše preprečili. Na obeh državah je, da se ne dasta zavesti od nemških intrig.

Filipini postanejo neodvisni

Washington, 12. okt. AA. V poučenih krogih smatrajo, da je verjetno, da bo ameriški parlament pri prihodnjem zasedanju dovolil Filipinskemu otočju takojšnjo neodvisnost. Tako zvani Cuttlingov zakon predvideva to neodvisnost šele v desetih letih. Ta zakon sta tako poslanska zbornica kakor senat odbila. Strokovnjaki so mnenja, da ameriška vojna mornarica, naj si bo še tako močna, ne more braniti tega otočja pred napadi.

Kraljev dar poplavljenjem

Belgrad, 12. okt. Nj. Vel. kralj se je še za svojo potovanja informiral o poplavah v savski in dravski banovini. Ko se je vrnil v prestolnico, je zahteval podrobna poročila o velikih škodah in o tem, kaj se je ukrenilo, da se priskoči prizadetim na pomoč ter je nato blagovolil podeliti kot svojo osebno podporo prizadetim v savski banovini 50.000 dinarjev, poplavljenjem v dravski banovini, kjer je voda napravila večjo škodo, pa 100.000 Din. V obeh banovinah je podpora Nj. Vel. kralja po poplavah prizadetim zbudila najlepši utis.

Seja pomožnega odbora

Danes, v četrtek ob 10.30, se je pod predsedstvom g. bana dr. Maruške vršila druga seja Osrednjega pomožnega odbora za poplavljenec dravske banovine. Na poročilih, ki sta jih o dosedanjih ukrepih kraljevske banske uprave podala in sicer načelnik oddelka za socialno politiko in narodno zdravje dr. Dolšak Fran o nakazanih podporah s strani države, banovine in organizacije Rdečega križa, nadalje o prejetih prispevkih različnih osebnosti, ustanov in organizacij ter o organizaciji higienskih in zdravstvenih služb načelnik tehnične oddelka inž. Kraje Matija pa o organizaciji tehniške službe, so poročali še člani odbora o situaciji v posameznih predelih banovine. Poročal je član banovinskega sveta Arko mlajši o situaciji v kočevskem srezu, zlasti v Strugah. Za mesto Celje je poročal župan dr. Goričan, za srez Celje pa narodni poslanec Prekoršek. Oba sta naglašala, da je Celje in okolica bila v zadnjih dneh že v drugi poplavljeni ter je druga poplava zasedla celo kraje, ki ob priliki prve poplave niso bili prizadeti. Vsi

Bolgari so siti atentatov

„Usoda države ne sme biti odvisna od kapric neodgovornih ljudi“

Sofija, 11. okt. AA. Listi prinašajo brzokajko Agencije Avala o napadu bolgarskih četnikov na jugoslovansko obmejno stražnico v okolici Bosiligrada in o eksploziji pekarskega stroja, pri kateri je našel smrt vojak Stojanović, poročnik Jović je bil pa ranjen. Poročila listi ne komentirajo. Vlada organ »Znamec« je prinesel o dogodku kratko poročilo, v katerem navaja brzokajko Agencije Avala, ne da bi jo citiral, nato pa pravi: Vprašali smo vojne ministra generala Kišova, kaj misli o tem incidentu. Minister nam je izjavil: Incident se je pripetil v nedeljo zgodaj zjutraj. Naše obmejne oblasti so zaslišale streljanje in so takoj odšle na lice mesta. Ko se je zdanilo, so se naše obmejne oblasti sestale z jugoslovanskimi, da ugotovijo dejansko stanje.

Sloves na tvori izjemo in prinaša članek glede na ta incident. Članek ima naslov »Izvajanje in izjava: Ta novi incident bo vsa jav-

nost obsodila, ker bo razumela, da je to izvajanje neznanili ljudi zločinske miselnosti, ki bi hoteli ajeti razdor med sosednima državama, in to ravno v trenutku, ko se naše višje svečeništvo pripravlja na obisk v Jugoslavijo. Za takšno izvajanje ni treba ne dosti pameti, ne posebnega pogoja, samo podlosti, da se skrivaj polože na meji bombe, ki utesnejo ubiti najnedolžnejše ljudi. S svojo blaznostjo in podlostjo bodo povzročili tega zločina dosegli le nasprotni uspeh, ki so se ga nadejali. Vsa naša javnost bo le zadovoljna, če bodo obmejne oblasti, tako naše kakor jugoslovanske, ki imajo iskreno željo, da bi vladala red in mir na meji, vse storile, kar je v njihovih močeh, da se odkrijejo in kaznujejo krivci. Usoda naše države ne sme biti odvisna od kapric neodgovornih bedakov takšne vrste, kakršni so oni, ki so izvršili spet nov incident pri Prezimirovu.

Razna darila

Za poplavljenec so darovali Osrednjemu pomožnemu odboru za poplavljenec dravske banovine tvrdka Henrik Franzl 8 volnenih sviterjev, 2 volneni krili za dekle, 2 volneni bluži, 6 parov otroških rokavic in 3 volnene moške telovnice v skupni vrednosti 1800 Din, nadalje Kulturno in prosvetno društvo »Cankar«, Belgrad, 1000 Din, državna osnovna šola Tezno 17 Din, neimenovani 200 Din in neimenovani 600 Din. Iskrena hvala!

Trošarine prost sladkor

Kr. banska uprava razglasa:

Finančno ministrstvo je pod št. 87.011 od 7. oktobra dovolilo nabavo trošarine prostega rafiniranega sladkorja iz državnih sladkornih tovarnov.

Da bi se cela akcija poenostavila, se priporoča vinogradnikom sledeči način dobave takega sladkorja:

Občinske uprave v vinorodnih okrajih naj zberejo takoj vse prijave proslincev-vinogradnikov na skupni prošnji in sicer v 4 izvodih. En izvod ostane pri občini, trije izvidi, od teh dva s podpisom proslincev (eden s kolkovino od 25 Din za vsakega proslince), naj se pošljejo čimprej — a najpozneje do 16. oktobra naravnost Kmetijski družbi, drugi z o. z. v Ljubljani. Kmetijska družba bo te prošnje skupno predložila dravskemu finančnemu ravnanstvu in na podlagi rešitve tega ravnanstva naročila potrebne količine sladkorja ter jih napotila na posamezne večje postaje v vinorodnih okrajih kot »robo brez plačane trošarine, namenjene za pojačanje sladkorne vsebine vinskih mostov«. V prisotnosti organa finančne kontrole se bo ta sladkor razdelil posameznim občinam, občine ga bodo pa dalje razdelile posameznim proslincem. En odoben izvod seznama proslincev prejme pristojni oddelek finančne kontrole, ki bo po svojem organu prisostvoval pri posameznih vinogradnikih dodajanju sladkorja k vinskemu mostu. Istočasno bo napravil zahtevani seznam, oziroma zapisnik o izvršenem slajenju. Sladkor, dodeljen, v to svrhu, se bo namreč moral uporabiti samo in izključno za slajenje letošnjih vinskih mostov.

Kmetijska družba bo naročeni sladkor morala takoj plačati državnim sladkorni tovarni; zato morajo tudi občinske uprave takoj pri razdelitvi sladkorja zbrati ves znesek za vso dobavljeno količino sladkorja in ga nemudoma poslati Kmetijski družbi. Cena sladkorja se znaenkrat ne ni mogla točno določiti, znašala pa bo približno 6 do 6.50 Din. Prošnje je na vsak način odposlati najpozneje 16. oktobra Kmetijski družbi. Nobena pozneje vložena prošnja se ne bo mogla več upoštevati. Obrazi za vlaganje prošenj so se razposlali občin- skim upravam po okrajnih načelnstvih.

Drobne vesti

Belgrad, 12. oktobra. AA. Zaradi selitve v novo zgradbo v ulico Miloša Velikega pri Guberevu ne bo sprejemal v ministrstvu za socialno politiko in narodno zdravje od danes pa do konca prihodnjega tedna.

(Z kabineta ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje.)

Belgrad, 12. okt. m. Ker se je tu zgodilo v zadnjem času mnogo avtomobilskih nesreč radi premajhne pozornosti vozačev, je belgrajska policijska uprava izdala stroge določbe, da prepreči nove nesreče.

★

Dunaj, 12. oktobra. AA. Kancelar Dollfuss je od atentata popolnoma okrevan in prevzel spel kancelarske posle.

London, 12. okt. b. Angleški ministrski predsednik Macdonald je proslavil danes svoj 67. rojstni dan.

Varsava, 12. okt. b. 32 poljskih lovskih letal pod poveljstvom polkovnika in poveljnika vseh poljskih zračnih sil Rajskega, je odletelo davi v Lvov, odkoder nadaljuje pot v Romunijo.

Banjaluka, 12. okt. b. V trapiščinu samostan je prispel madjarski legitimistični poslanec Miklas Grieger, ki bo preстал 10-dnevne duhovne vaje, katere si je predpisal sam.

Kotor, 12. okt. b. Pred par dnevi sta prispela semkaj ruski publicist in bivši minister v kabinetu Kerenskoga, Vlad. Lebedev ter dopisnik »Manchester Guardian«, Oton Winkler.

Dubrovnik, 12. okt. b. Včeraj je semkaj prispela naša nova šolska ladja »Jadrana«. Ogled ladje je dovoljen. »Jadrana« ostane v Dubrovniku samo nekaj dni.

Kako je z nami?

(Iz državne statistike za l. 1930)

Uradno ugotovljeni podatki o ljudskem gibanju so izredno zanimivi in važni, ker se v njih zvesto zrcalijo kulturne in gospodarsko-socialne razmere narodne celote narodnega duševnega in telesnega zdravja in moči ali propadanja. Moramo si jih dobro ogledati od vseh strani — leto za letom.

Največji demografski podatki, ki jih je nedavno objavil naš državni statistični urad, veljajo za l. 1930. Splošni uspehi so dotlej zadovoljivi, a številke v posameznih banovinah postavljajo ravno nas Slovence v žalostno luč...

Sklepanje zakonov je za zdravo rast naroda eden glavnih pogojev (dasi seve visoko število zakonov še ne jamči za sorazmerno porast rojstev, kar dokazuje Italija in Nemčija). Kakor drugod, je neposredno po vojni sklepanje zakonov tudi pri nas silno naraslo in doseglo 1920 l. svoj višek. Nato je začelo število novih zakonskih zvez padati in doseglo 1924. najnižjo stopnjo. Poslej število novih zakonov zopet polagoma raste in tudi v letu 1930, ni opaziti nikakega nazadovanja (zaradi krize). Uradne številke o sklenjenih novih zakonskih zvezah v Jugoslaviji so naslednje: 1920. leta jih je bilo 185.945, 1921. leta 157.055, 1922. leta 131.776 in 1924. samo še 114.896. Potem se število polagoma, pa stalno, zopet dviga: 1929. leta je bilo sklenjenih 128.119 novih zakonov in leta 1930. 138.315, torej nekaj več kakor 1922. leta.

Izredno zanimiva in poučna je statistika o zakonskih ločitvah. Največ ločitev je bilo leta 1923, — nedvomno posledica razvrzanih vojni in povojnih razmer, materialističnega vala, ki je bil zajel ves svet. Poslej pa število ločitev stalno pada. Leta 1929, je bilo 6070 ločitev, a 1930. leta 5826. Na vsakih 100 sklenjenih zakonov je odpadlo 1930. leta pa 4.41 ločitev. Od l. 1923, ko je bilo 5 ločitev na vsakih 100 zakonov, so se razmere izboljšale za 0.79 odstotka.

Zanimivo je, kako se dele ločitev po veroizpovedih. Rekord pripada muslimanom, in to v re-

Ali sem res mati svojih otrok?

Morebiti se bo kateri izmed čitateljev čudno zdelo to vprašanje, vendar moramo povedati, da mati ni že tista, ki otroka rodi, ampak šele ona, ki ga neguje in vzgaja, ga uči in z njim živi.

Ze čisto mal otrok kaj hitro opazi, če je mati pri njem s srcem in ljubeznijo in z vsemi mislimi, ali pa ji begajo leste kje daleč. Tudi še tako važno delo ne sme matere toliko raztresiti in jo odtrgati od otroka, da bi nego in vzgojo vrsila brez misli, vsa vihrava in raztresena. Zlasti živčno zelo občutljivi otroci današnjih dni, ki jih obdaja toliko razdorov, vihravosti in nevarnosti, potrebujejo vso pažnjo matere in njeno požrtvovalno ljubezen in vdanost. S tem pa ne mislimo suženjsko službo pri otroku in razneženje. Prepogosto bo z raznovrstnim delom preobložena mati v skrbi za svojo veliko družino morala nujneje delo opraviti prej, da se bo potem lahko v miru posvetila svojemu negovanju. Zanimarjanje materinske dolžnosti pa je, če se mati da zapeljati in se udeležuje daleč izven doma morebiti nesanih zabav, ves dan trajajočih izletov in romanj, doma pa neobgledno dete hrepeni za njo.

Mati, ki si hoče biti na jasnem o razvoju in napredku svojega otroka, ga mora opazovati pri igri, pri njegovem drobnem delu in pozneje pri učenju. Iz skupnega življenja z njim mora spoznavati njegova dobra in slaba nagnjenja. Vsako zunanje, telesno delo in vsak vnanji vpliv na otroka istočasno tudi vpliva na njegovo notranjost ter v otrokovi duši vtisne sledi, ki bodo morebiti v njegovem poznejšem življenju zanj merodajne.

V prejšnjih časih skoro nismo matere mogle najti zveze in razmerja med telesno nego in duševno vzgojo. Celozvojslovci so v svojih knjigah vedno ločeno razpravljali o tem dvojem. Mati pa, ki se z vso vnuem in vestnostjo posveti otroku, prav kmalu spozna, kolikega pomena so dobri duševni vplivi tudi na telesni otrokov razvoj in kako se s

Utrinki iz katoliškega sveta

Take so naše materč!

K prazniku »materinstva« preblaze Džepce Marije, ki ga obhaja Cerkev 11. oktobra, je Anton Stonner v glasilu nemških katoliških mladinskih organizacij priložil članek o materinstvu. V tem članku pravi med drugim: Mnogo je že dandanes mož, ki nočejo več ženske kot ne-kake načikane punčke, ampak v ženski vidijo najprvo mater, to je bičje, katero je znotraj dozorelo in pripravljeno zastopati svoje žitljenje, da morejo v božji delavnici biti posredovalke žitljenja. Ze pri otrokovem rojstvu si pridobi za sluzbo, ki se ji za nje ne moreno izkazati dovolj hvaležne, kakor je pisano v Tobijevi knjigi: »Časti in spoštuj svojo mater vse dni svojega žitljenja; pomisliti namreč moraš, koliko težao in nevarnosti je prestala zaradi tebe.« Pa tudi ona poznejša vzgoja in skrb je eno samo njeno samozatovanje, da se otrokovo mlado žitljenje more razvijati in rasti. P. Dörfler v svojem romanu »Judith Finsterwalderin« opisuje tako junaško mater. Njen sin je postal zapravljiv potepuh. Zmagnjalo mu je denarja. Mati mu ga pošlje v pismu: »Poslej si pomagaj sam, jaz ti ne morem več.« Ampak lahkomiselnež je zapravil vse in zopet stradal. Mati pobere zadnje prihranke za svojo starost in jih pošlje sinu: »Če ti tudi ta denar, ki je moj ves prihranek za stara leta zmagnja, vidi, da ima tvoja mati še zdrave roke in noge, da bo delala za te.« Sin se orne in hoče delati. Mati prosi in prosi in mu izprosi službo — ter ga tako reši. — To je tudi naša slovenska mati. Prav tako so naše dobre matere! Te trpeče žene so svoje veliko poslanstvo mnogo lepše in popolneje izpolnile kakor pa tiste nažminkane dame in damice. Pri vsem svojem trpljenju so one srečnejše, pokojnejše in popolnejše kakor pa te, ki jim manjka materinskega duha, požrtvovalne ljubezni. Zato pa se ženske, ki so ostale samostojne kot bolniške strežnice, učiteljice itd., počutijo srečnejše tudi kot ženske, ker so najbližje materinskemu poklicu. — Prav zato pa o svoji zdravni pravosti nepokvarjen moški lahko prezira tiste polikane modne stvore, ki strše po promenadah, ker nočejo in ne morejo več biti matere.

Nraoni oзор ameriškega predsednika.

Dne 1. oktobra se je v Newyoriku začel velik nacionalni kongres ameriških katoliških karitativnih organizacij, ki se ga je udeležilo 3000 delegatov iz Združenih držav in Kanade. Na kongres je prišel newyorški nadškof kardinal Hayes in več ko 40 drugih škofov z apostolskim nuni-jem vred. S kongresom je bila združena proslava 100 letnice Vincencijevih konferenc. Proa Vincencijeva konferenca v Ameriki je bila ustanovljena

lativnem in absolutnem pogledu. Po svojem številu spadajo muslimani v Jugoslaviji na 3. mesto, po številu zakonskih ločitev pa zavzemajo prvo mesto. Leta 1930, je bilo ločenih 2550 muslimanskih zakonov, pravoslavni pa nekoliko manj, to je 2374. Med katoličani, ki spadajo po svojem številu na drugo mesto, je bilo l. 1930, samo 418 zakonskih ločitev. Zelo hitro in stalno se množe ločitve med starokatolički: l. 1930, jih je bilo 201. Po tem absolutnem številu ločitev spadajo starokatolički na tretje mesto, a v primeri s številom vseh svojih pripadnikov zavzemajo pri ločitvah prvo mesto.

Relativno se sklepa največ zakonov v Vrbaski in Moravski banovini, najmanj pa v Zetski in Dravski. To se zelo vidno odraža tudi v statistiki o rojstvih.

Leta 1930, je bilo v Jugoslaviji 494.703 rojstev. Število rojstev od l. 1925 stalno narašča (kakor narašča število novosklenjenih zakonov). Skupni letni prirastek na vsakih 1000 prebivalcev je dosegel 1930, leta 16.52. L. 1927, je znašal prirastek 18.30, 1928. leta 12.38 in 1929. leta 12.25, nakar je v naslednjem letu poskočil kar na 16.52. To so številke, ki veljajo za celokupno Jugoslavijo. Posamezne banovine so pri tem udeležene z naslednjimi številkami: Vrbaska stoji na čelu z 22.74, zatem sledita Drinska in Vardarska; zelo žalostno se obnašata Dravska s 13.07 in Savska z 12.78. Niže stoji le še velikomestni Belgrad z 8.19 na tisoč.

Tako je tedaj statistika o ljudskem gibanju topot s prstom pokazala, kje se je vgnezdila »bela kuga«. Za bogatimi slavoskujmi in vojvodinskimi kmeti pridno ubiramo stopnje revni in maloštevilni Slovenci. Nedvomno je to v veliki meri posledica posebno težavnih gospodarskih in splošnih razmer v Dravski banovini, kar pa tega nad vse žalostnega pojavnika nikakor ne pojasnjuje do dna, da o kakem opravičenju niti ne govorimo. Naša pravna sila pada... Kje so vzroki?

probujačimi duševnimi močmi sorazmerno razvijajo tudi telesne moči in obratno. Navadno pa pri tem smatramo vse to le kot naravni otrokov razvoj in pri tem prav zelo podcenjujemo materino delo. Prav dobro pa vemo, da lepo in dobro uspešajo le tisti otroci, ki imajo res dobro in skrbno mater, ki skrbi za njihov duševni in telesni razvoj. Koliko težav je s slabo vzgojenimi in zanemarjenimi otroki, pa ve zlasti tudi šola.

Boj za vsakdanji kruh vedno bolj trga mater iz družine in doma ter pušča otroke same, brez nadzorstva in vzgoje. To se ne bo spremenilo, dokler ne bo zopet mati z vsem srcem oskrbovala nege in vzgoje svojega otroka. To pa bo seveda šele tedaj, ko bo otrok lahko sam redno preživel svojo družino.

Za katoliško mater pa ne zadošča, da otroka po katoliških načelih vzgaja, da jim daje lep zgled, ampak mora tudi prav z njim živeti, iskati odgovorov na njihova vprašanja, imeti razumevanje za njihove stiske.

Ko zunaj v svetu govorimo o družinskem čutu in njegovi negi pa o materinskem veselju v družini ali se ne zgodi morebiti, da pa prav naši otroci v lastnem domu zastoj čakajo na nas. Kako lahko se zgodi, da bomo z zanimanjem za vse drugo prej kot pa za lastne otroke zakrivali ali vsaj povzročili, da se bodo prav naši otroci obrnili v povsem drugo smer, kakor pa jih zdaj zgolj z besedo navajamo.

Vsaka mati naj se ob času razvoja in rasti vsakega izmed svojih otrok spomni, kako tesno združen je bil nekdo z njo prav ta njen otrok. To ni bilo samo biološko, ampak je znamenje, kako tesno naj bi bila mati in otrok združena tudi v dobi otrokovega razvoja prav do zrelosti. Tudi tu velja: kar je Bog združil, naj človek ne loči. — Materina sreča vsebuje visoko in težko nalogo. Vsaka mati pa mora vedeti, da ni samo hraniteljica, negovalka in učiteljica otrokova ampak resnično mati vseh svojih otrok. — Ali sem res mati svojih otrok?

leta 1844 v St. Louisu. Danes jih je več ko 3000 s 17.000 člani. Te konference se posebno zavzemajo za otroško varstvo ter vzdržujejo kakih 800 otroških zavetlišč. Ameriški predsednik Roosevelt je sam počastil ta katoliški kongres in na njem imel pozdravni govor, v katerem se je dotaknil karitativnega dela in pa svojega gospodarskega obnovečnega programa. Zelo toplo je pohvalil katoliško karitas ter Vincencijev konference. Nato pa je dejal: Ameriška vlada si prizadeva pomagati tsem, ki trpe pomanjkanje. Ampak le zasebna združenja morejo nesrečnikom nuditi potrebno moralno pomoč. Z zadovoljstvom ugotavlja, da je ameriško ljudstvo preželo potrebo po nraonem vzoru in da je vera v Boga najbolj bistvena potreba človeške družbe. — Roosevelt uvideva, da brez moralne obnove ne bo gospodarske in socialne obnove družbe. Tega pa marsikje drugod še ne uvidejo.

Križarska vojna proti razkristljanjenju človeka.

»Union catholique du théâtre« se imenuje o Parizu družba, ki je tudi v službi te križarske bojske. Je to verska družba, ki ima le ta namen: igratke, artiste, avtorje, komponiste itd. utrjevati o duhovnem žitljenju. Člani so sloveča imena; glavni tajnik je znani gledališki kritik Maurice Brillant. Pa unija je toliko bolj potrebna, ker so poklici, ki imajo opravka z gledališcem, prav posebno v nevarnosti za svoje versko žitljenje. Zato pa tudi opravlja ta zveza velikansko apostolsko delo, ki ga seveda ne bo razumel kak prekaenit čovček, kakršni pri nas včasih tako radi govorijo o kulturi in napredku. Vsi člani — od velike primadone do zadnjega sluga — so si med seboj najboljši tovariši, ki se vedno med seboj podpirajo. Sveta maša pa, ki se bere za zvezo, je središče tega dušno-pastirskega delovanja. K službi božji se zbirajo o lepi dominikanski cerkvi: gode orkester najboljših glasbenikov. Zunaj cerkve se sestajajo na zborovanjih, kjer jim patra Wébert in Padé predavata o dogmatičnih in apologetičnih vprašanjih. Vsak mesec izdajajo svoj list, ki prinaša društvena poročila. L. 1931 je zveza štela 400 članov, danes pa jih je že blizu 1000. Po zgledu francoske so ustanovili tudi belgijsko unijo. Pripravlajo pa se že tudi v Nemčiji, Italiji in Kanadi, da tudi tam pojdejo za francoskimi katoliškimi tovariši. Uspehi francoske unije so namreč tako veliki, da njen zgled res vleče. Francoske igralko Mlle Simone Suprin, Mlle Yvonne Hautin in Mlle Susanne Delorme so šle o samostan. Pokrovitelj je kardinal Verdier, duhovni vodja pa dominikanski priyor. Ta unija je del silnega katoliškega gibanja, ki je v Franciji započelo križarsko vojno zoper razkristljanjenje človeka. — Takih stanovskih križarskih čet bo treba prej ali slej tudi pri nas na Slovenskem, da se kristjani ne popoltijo, plitvi ne razkristjanijo, že razkristjanjeni pa zopet pokristjanijo.

Demonstracije v Bukarešti

Bukarešta, 12. okt. AA. Rador poroča: Med pogrebom žrtve, ki so padle v Dobrudži od bolgarskih komitašev, je skupina 35 omladincev iz Macedonije manifestirala pred tukajšnjim bolgarskim poslanstvom. Omladinci so razbili več oken na poslopij poslanstva. Policija je takoj prihitela in spravila izgrednike v upravo policije, da jih izroče sodišču.

Sofija, 12. okt. AA. Listi prinašajo brzokajno poročilo iz Bukarešte, da so snoči po pogrebu žrtve komitskega napada pri obmejni dobudžanski vasi Jendidzeju priredili v Bukarešti demonstracije pred tamkajšnjim bolgarskim poslanstvom in da so demonstranti s kamni pobili okna na poslopij bolgarskega poslanstva.

Namestnik predsednika vlade minister Girginov je na vprašanje, kaj je s tem incidentom, odgovoril, da je poročilo točno. Demonstranti so razbili okno in napravili škodo. Zato je odpravnik našega poslanstva v Bukarešti Stratičev že snoči izročil rumunski vladi protestno noto, v kateri zahteva najstrožje kazni za krivce in odškodnino za nastalo škodo. Toda, je nadaljeval minister, pripomniti je treba, da tega incidenta ne kaže vzeti kot neprijeteljsko akcijo nasproti Bolgariji. To je početje neodgovornih oseb, a neodgovorne osebe, to moram poudariti, so povsod.

Rusi elektrificirajo sibirsko železnico

Moskva, 12. okt. c. Zaradi ogromne gospodarske in strateške važnosti sirske magistralne železnice se je sovjetska vlada odločila za to, da elektrificira vso progo, da bi bil pogon na njej rentabilnejši in hitrejši. Napravljeno so že vsi načrti za postopno elektrifikacijo in bodo zgradili veliko število električnih central, od katerih bo proga dobivala električno energijo. Začeli bodo na evropski strani.

Senat in skupščina sklicana

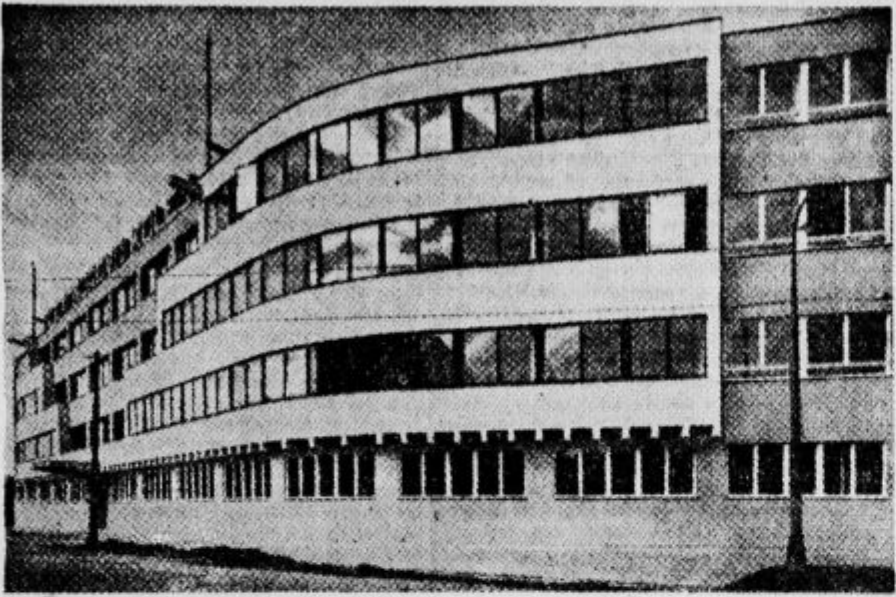
Belgrad, 12. okt. AA. Predsednik senata dr. Ante Pavelić je sklical sejo senata na dan 18. oktobra ob 18. Na dnevnem redu je poročilo odbora za prošnje in pritožbe (prošnje gg. Andreja Gabrščka in Gavrilu Ceroviča).

Belgrad, 12. okt. AA. 56. redni sestanek narodne skupščine bo v torek 17. oktobra. Začetek seje ob 10 dopoldne. Na dnevnem redu je določitev dnevnega reda.

Osebnosti

Belgrad, 12. okt. m. Napredovali so: za svetnika 4. pol. skup. 1. stopnje v finančnem ministrstvu Josip Šatler, dosedaj v 4. pol. skup. 2. stopnje; pri dravskem finančnem ravnanstvu za višje svetnike 4. pol. skup. 2. stopnje dr. Robert Tomšič, dr. Bogomil Pavlič, Ivan Volčič in dr. Ernest Močnik; za finančnega svetnika 4. pol. skup. 2. stopnje Jurko Viktor; za finančnega tajnika 6. pol. skupine Aleksander Korenin, dosedaj finančni pristav 7. položajne skupine. Pri dravski finančni direkciji so napredovali: za finančnega svetnika 4. pol. skup. 2. stopnje Franjo Zupančič, višji finančni tajnik 5. pol. skupine. Pri vsavkem finančnem ravnanstvu: za finančnega pristava 7. pol. skup. Josip Uršič, dosedaj finančni pristav 8. pol. skupine. V oddelku državnega računovodstva v finančnem ministrstvu je napredoval za višjega računskega inspektorja 5. pol. skup. Janko Ravbekar. Pri dravskem finančnem ravnanstvu so napredovali za višjega računskega inspektorja 5. pol. skup. Ivo Flanderle, Ivan Kranjc, Andrej Golob, Viktor Bišof, Janko Bitene, Peter Glažar, Janko Habjan in Franje Hartman, dosedaj računski inspektorji 6. pol. skupine. Za računsko kontrolorja 7. pol. skup. sta napredovala Adolf Turk in Anton Vrhovec. — Premišljen je inž. Krešimir Karković, pristav 8. pol. skupine iz železniške delavnice v Mariboru v strojni oddelku glavnega ravnanstva v Belgradu.

Jugoslovanski dijaški dom v Pragi

Po načrtih arh. Dobroviča je bil zgrajen v Pragi za jugosl. dijak. »Aleksandrov kolegij«.

Divjanje Kamniške Bistrice

Strahovito razdejanje — hujske od zadnega

Kamnik, 12. oktobra.

V ponedeljek zvečer so kamniški meščani s strahom opazili, da je po nenavadni plohi voda v strugi Kamniške Bistrice in Nevljice pričela naglo naraščati. Še pred polnočjo je že skoro dosegla višino, ki jo je imela ob zadnji povodnji. Vse je bilo na nogah, ker so bili ljudje prepričani, da se je v planinah utrgal oblak. Voda ni naraščala polagoma, kakor je bilo to pred nedavnim, ampak v naglih sunkih. Tako naraščanje vode je še mnogo bolj nevarno in to se je takoj tudi opazilo, kajti valovi Bistrice so neusmiljeno butali ob bregove in razdirali varnostne nasipe in slabo zavarovane bregove, da odnesejo in porušijo še to, kar je ostalo od zadnjega razdejanja. Ljudje so vso noč stražili in pazili na zgradbe ob vodi in na mostove, ker nam je pač zadnja noplava dala dovolj žalostnih izkušenj.

Trdimo lahko, da je v noči od ponedeljka na torek napravila Bistrica večjo škodo ob bregovih in po travnikih kot pa pri prvi poplavi. Posebno veliko škodo pa je napravila spet v Stahovici, kjer je že zadnjič razdrila jez, odnesla oba lesena mostova in župo na vrtu gostilne Malenšek. Vseled nižane struge nad podrtim jezom je dobil potok Bistričica večji padeč in je že zadnjič močno izpodkopal Malenškovo električno centralo, v torek zjutraj pa jo je podrli. Voda je odnesla tudi polovico vrta in zasilno brv, ki je bila zgrajena na mestu prejšnjega lesenega mosta.

Pred Stahovico je podrli vodo na novo-zgrajenem delu ceste visoko škarko in je škoda nad 60.000 Din. Cesta se bo morala v interesu prometa hitro popraviti, ker se nasip čimdalje bolj udira.

Nasproti Bodlajevu hiše v Spodnjih Stranjah je Bistrica na levem bregu odnesla velik kos zemljišča in prišla tik do hiše, ki je bila še pred zadnjo poplavo 50 metrov daleč od rege. Voda je izpodkopala temelje in stanovanjci so morali ponoči iz hiše, ki se je pričela rušiti.

Bistrica in Nevljica sta to pot vzeli v zgornjem teku veliko večje množine lesa. Med njim je bilo največ že pripravljenih sežnjev za prodajo. Po strugi so se valila tudi cela drevesa, katera je Bistrica izpodkopala in odnesla. Drevesa in tramovje jo podrli brv pri tovarni »Vesna«, katero so komaj prejšnji teden zgradili, in se nakopičilo pred mekinjskim mostom, katerega so ves čas stražili in reševali pred drevmi.

Na travnike po Perovem in Duplici je Bistrica nanosila veliko množino materiala in si ponekod izkopala strugo po travniku. Tu je

Obleka traja nekaj let

ako je iz trpežne tkanine in solidno in dobro izdelana. Kajti izdelava zelo vpliva na trpežnost obleke. — Dobro izdelavo in trpežne tkanine dobite pri

Jos. Rojina, Ljubljana, Aleksandrova 3

Ludwig Renn:

Bojišče

Leta tisoč devetsto štirinajstega sta se v neki francoski vasi udarila francoski in nemški vod. Poročnik Haberland je udril s tremi možmi svojega voda v vas in nepričakovano zadel ob nekem hišnem voglu na stotnjico francoskih vojakov, ko se je vprav kanila vrniti. Eden od njih je zavijtel puško in z bajonetom prebodel poročnikovo prsa. Drugi je slepo ustrelil Nemca v lice. Ostali so se poskušali umakniti. Mušketirju Wagnerju je zrasel pogum in ustrelil je enega od beguncev.

Uro kasneje dospe stotnik s svojim ordonancem. Vse je bilo mirno.

»Kaj delate tukaj?« nahruli Wagnerja, »ste se potuhnili?«

»Gospod stotnik, gospod poročnik je mrtev. Prebodeli so ga pred mojimi očmi. A jaz mu nisem mogel pomagati,« pristavi boječ, »ker takrat so tudi mene napadli.«

»Kje leži?«

Wagner pokaže mrliča. Nekam čudno na eno stran obrnjeno leži truplo v sivi uniformi. Levica v rokavicah je krčevito iztegnjena. Vsi nemo zro nanj; poročnika so res ljubili.

Tedaj se ordonanc strumno postavi pred stotnika:

»Tam-le ob potoku leže ranjeni Francozi. Mi...«

»Ustrelite jih! Ubili so gospoda poročnika!« zareže oholo.

Vojaki vidijo njegov grdi posmeh in se zagroze. Pa se spomnijo, da morajo masčevati poročnika in pozabijo stotnika. Gredo k potoku. Francozi sede naslonjeni na vrbe. Povedali bi radi, da so jim prijatelji...

Nemec dvigne puško. Pomeri sedečemu naravnost v lice. Boječ se ta smehlja. Saj to je le šala! Pa strel počni in ranjenec se zgardi.

Desetnik pridrvi.

»Kaj vendar delate! Tega ne smete!«

pustila tudi velik del seženskih polen in drevja. Les so v sredo potem kar z vozovi odvažali s travnikov.

Na Perovem je Bistrica naplavila na neki travnik truplo male 6 letne Erjavškove Milice, ki je ob zadnji poplavi 23. septembra postala žrtev nesreče na mostu v Stahovici. Voda jo je brez dvoma zasula, zdaj pa jo je izkopala iz peska in naplavila na travnik. Truplo so prenesli v Stranje, kjer je bil ob velikem sočuvstvanju vse okolice pogreb male Milice, katero so imeli vsi zelo radi.

Ponovna poplava in velika škoda, ki jo je to pot spet napravila Bistrica, nam je opomin, da bomo morali resno misliti na čimprejšnjo temeljito regulacijo.

Za poplavlence

Za poplavlence so darovali v »Sklad osrednjega pomožnega odbora za poplavlence dravske banovine«: Zdravec Jakob, industrialec in član banovinskega sveta v Središču 1000 Din; dr. Mr. gole zdravnik v Pljuju, 200 Din; Gabrijelčič Fran, Banja Luka, 50 Din; Dekliška drž. osnovna šola v Ljubljani 188,50 Din.

Zanimiva gobanova družina

To-le družino gob je našla Marija Pogačnik v Gostinskih grabnih pri Vnanjarjih ter jo poslala našemu uredništvu na ogled. Zanimiva skupina!

»Stotnik je ukazal.«
Še dva strela počita. Francozi se niti ne oglašajo, tako so presenečeni. Gledajo v puškine cevi in — umirajo. Desetnik se obrne.

»To je vendar proti vsem pravicam!« si misli in molči. Nekam zgubljeno se zagleda za zeleni grič.

»Zberite se!« zakriči nekdo.
Vojaki nataknejo puške na rame, ne da bi ostale postrelili. Eden teh leži na hrbtu v travi, drugi sloni na sivem vrbinem deblu. Nemški sanitetec se ozre nanje.

»Pozneje, tovariši, moram najprej naše ljudi obvezati...«

Gledajo ga in nobena mišica jim ne vzdrhti na obrazu. Boje se, da bi ga razdražili. Ima pištolo ob pasu in kar jim je povedal, niso razumeli.

In tišina je legla za več ur. Onemu ob vrbi je curljala rak skozi škorenj, počasi; bila je gosta. V mraku pridejo vojaki. Ranjenec nosijo.

»Tovariši,« zakliče ob vrbi.

»Ne moremo, saj vidite!« V plahto zavitega vlačijo ko vzdihujočo kepo mesa.

Stemnilo se je. Megla vstaja. Zvezde leskečejo. Glad!

Nočni mraz se je zagrizel v ude.

Proti jutru oni ob vrbi zaspi in sanja: Nemec mu zvija nogo in vrta v bok. Zabodel bi ga, pa Nemec ne čuti nič, samo vrta in zvija strašno in brez usmiljenja.

Zbudi se z nejasnim občutjem v glavi. Takoj je buden. Gladen je. Sonce je tovarišu pogledalo naravnost v oči, a on le sope. V dalji ropočejo koleša. Zbada ga v nogi in levi bok je ves razbojen.

Ure teko. Še zmerom trpe oni drugi. Kako dolgo še?

»Nisi žejen?«

Samo z glavo pokima, ne reče ničesar. Oprema steklenica je prazna, tudi krušna torba. Naj se priplazi k vodi? Mrlič leži na poti. In desno od njega leži drugo truplo v vodi. Temnordeča hlačnica, napojena z vodo, gleda iz potoka. Tu je ležal Jean.

In še naprej teko ure. V dalji se nekdo dere v

ALBUS

terpentinovo milo
odstrani vso nesnago
in varuje Vaše perilo.

Domača umetnost na steklu

Kakor vedno v umetnosti. Poraja se zamisel. Ure, leta, delo je dovršeno, a še čaka. Kako se uresniči, v kaki snovi, tehniki, to ni vedno lahka naloga. Najmanj pri ustvarjanju na in v steklo.

Cut za skrivnost in plemenitost materiala poraja in nadkriljuje vse to delo. Brez tega ne gre. Prenos risbe, akvarela, freske itd. na steklo ni »stekleno delo«. Ne zadostuje zamisel prilagoditi, osnutek prističi steklu ustrezajoči tehniki, zasnov sama mora obuditi svoj način tehnične rešitve. Tako je tudi vedno nov, enkratni, naj bo še tako naiven ali mojstrsko dovršen.

Vse v teh težnjah usmerjuje in odloča glavna lastnost stekla obenem odlika, to je prosojnost. Gre za učinke forme, barve, plastike v prosojnosti, v odsevu prelivajočih in menjajočih se svetlob, kakor jih ne pozna nobena druga panoga umetnosti. Barva sama živi, žari. Razliva se v vsej svoji čarodejnosti in blagodejnosti. Pigment ni več vezan na lepenco, les ali zid. Prekrasna okna gotških cerkva, najimenitnejša v katedrali Chartres, ali ni to ena sama molitev barv?

Umetnost na steklu se zopet vzbuja. Dolgo je počivala. Blagoslovljena doba gotike se do danes ni vrnila, toda v arhitekturi bodočnosti — je začrtana v znaku stekla in elektrike — stekloumetnost si bo priborila prvo mesto. Problem stekla, katero se ne ubije, je rešen. Njegova uporaba postaja nepregledna. Izpodriva zidovje, les, kovino. Tla, stene, stropi se oblijejo s steklom. Ne samo zrak in svetloba prodirata v temnice mest, tudi barva.

Spoznan je blagodejni vpliv barve na človeka. Pravi sodobni arhitekt se ne zaveda samo neprecenljivih vrednot prozornega stekla, ampak tudi barvnega. Njegove dolžnosti se širijo. Napredek kemije in sila tehnike pospešuje kulturno velepomembni razmah stekla.

Omogočeno je danes uresničiti na steklo, kot najuporabnejšem in prepričujočem materialu za oblikovanje, sklenjenost in ohranitev arhitektonskih enot, največje umetnostne načrte. Obdelana stekla v obsežnosti celih soban nadomeščajo že dosedanje »stenske slike«.

Rdeči križ za poplavlence

Ljubljanski Rdeči križ objavlja: Ljubljanski odbor Rdečega križa je takoj, ko je dobil od Osrednjega odbora za pomoč poplavljenjem v dravski banovini zanesljive podatke o škodi, ki so jo utrpeli prebivalci naše banovine po septembrskih nalihvih ukrenil tudi s svoje strani vse potrebno, da se nemudoma pomaga prizadetemu prebivalstvu, ter se mu nudi v smislu društvenega pravilnika prva pomoč v gotovini, blagu in živilih. Predsednik oblasnega odbora dr. Viljem Krejčič intenzivno sodeluje kot član v banovinskem osrednjem odboru ter posreduje, da se vrši podporna akcija obeh institucij sporazumno in smoterno. Oblasni odbor je takoj po prejemu prvih poročil o nastali škodi nakazal iz svojega skladišča večjo zbirko posteljnine in obleke, da se je porazdelila med poplavlence, da so se vsaj v prvih dneh po nastali ujmi, ko niso imeli strehe nad seboj niti zadostne obleke, obvarovali najhujšega. Ker pa oblasni odbor sam nima dovolj razpoložljivih denarnih sredstev, se je obrnil z nujno prošnjo za prvo pomoč na Glavni odbor v Belgradu ter poveril svojemu podpredsedniku insp. Jos. Westru, da je o nujnosti osebno poročal na seji izvršnega odbora v Belgradu. Glavni odbor je neutegoma naklonil prvo podporo v znesku 50.000 Din ter obenem odposlal 15 zabojev razne posteljnine, odej, plaščev, oblek, nogavic i. dr. Obenem je glavni odbor oblasnemu odboru odobril, da sme iz fonda Rdečega križa, ki je naložen pri Mestni hranilnici ljubljanski, dvigniti znesek 70.000 Din ter ga uporabiti za pomoč bednemu prebivalstvu v poplavljenih krajih. Istotako je glavni odbor nakazal znesek 3000 Din, ki ga je bila poslala banka S. Baruch v Parizu za poplavlence v dravski banovini.

Ljubljanski oblasni odbor je od teh razpoložljivih zneskov na svoji seji dne 4. oktobra porazdelil 100.000 Din na krajevne odbore tistih okolišev, ki so radi poplav najbolj trpeli, vsoto 100.000

enakomernih presledkih. Ni nikogar tu, ki bi mogel hoditi? Zrak trepeče nad travnikom. Znova se je nekdo zadr. Pa nikogar ni bilo videti. Sami mrlič in oni, ki sope.

Jezik mu podzavestno giblje v grlu. Strah ga je. K vodi! A noga? Dvigne jo v zadržanem dihu in premakne na levo. »O!« zastoka od bolečine. In vendar se poganja vzdolž ob sopečem tovarišu do mrliča. Ze smrdi? Noče vohati, pa vendarle; močje ima še kaj v krušni torbi? Mravlja beži preko obleke. Nič! Pa zdaj vsaj do vode more! Iztegne roko in zajame vodo zraven napojenih hlač.

Tiho leži, široko iztegnjen. In jutri bodo trupa smrdela ob taki vročini. In za tem prilezejo še črvi in morda k njemu — živemu! Pa saj ni močje. Menda vendar nas ne bodo pustili Nemci ležati.

Tišina pa še zmerom pošastno leži.

Dva dni kasneje pridrvi avto. Dva poslanca rdečega križa izstopita in se bližata vzdolž potoka Francozom. Opazuje ju:

»Zdajle prideta!«

Zavijeta v drugo smer in se povzpeta na pobočje travnika. Armadni general je tu izgubil sina in poslal dva poslanca, naj bi poiskala njegovo truplo, da bi ga stanu primerno v rodbinsko grobnico pokopal. Dolgo iščeta poslanca. Končno ga najdeta in preneseta preko travnika.

»Gospoda!« kliče Francoz v strašni grozi.

Poslanca se ozreta — neprijetno jima je bilo — in gresta dalje. Avto oddrda.

Tovariši še zmerom sope, pa ne več enakomerno. Naslednje jutro je izdihnil.

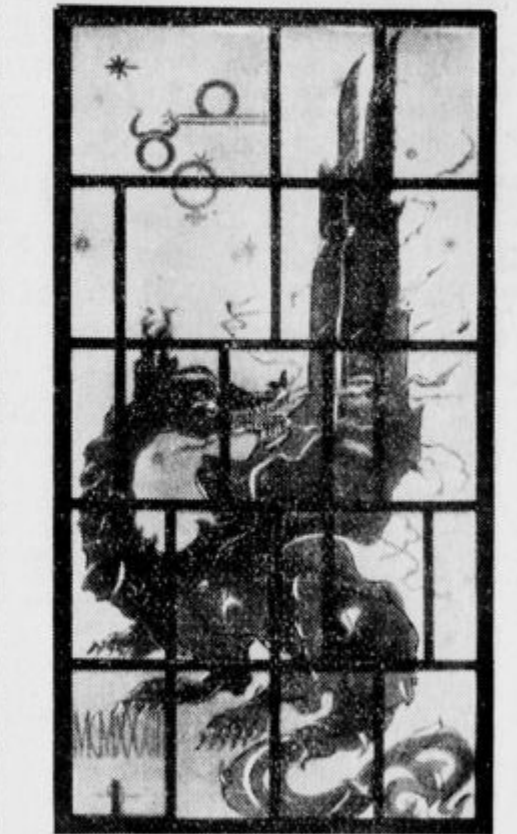
Po enem tednu so prišli sanitetci in preiskali bojišče. Še je bilo nekaj živih, tudi Francoz ob potoku je še živel. Sanitetci so skrenili glave, tako je smrdelo. Eden od njih je prerazel Francozu škorenj.

»Črvi so se že zaredili.«

Polože ga na nosila, pa je med potjo umrl.

Istega dne je francoski zdravnik odrezal ujetemu Nemcu roko četudi je vedel, da tega ne bi bilo treba. Menil je, da na ta način služi domovini...

Prevedla M. G.

Brušeno steklo (140×275 cm) za stopnišče nove stavbe v Ljubljani. — Orig. delo stekloumetnika I. F. Kleina, Ljubljana, razstavljeno v pasaži nebotehnika.

Din. in sicer krajevni odboru v Ribnici 40.000 Din (za prebivalstvo v Strugah, Sodražici, Loškem potoku itd., ljubljanskemu krajevni odboru 20 tisoč Din (za prebivalstvo na Barju), odboru v Celju 20.000 Din, odborom v Krškem, Brežicah, Dobovi in na Rakeku po 5000 Din. Analogno se dodeli tudi pošiljka posteljnine in obleke, ki jo je naklonil Glavni odbor, kakor tudi 600 parov nogavic, dar ljubljanskega industrijalca g. Dragotina Hribarja, krajevnim odborom. Le-tem se je izrecno naročilo, da se smejo denarne podpore porabiti zgolj za one prizadete, katerim je vsled poplav življenje in zdravje v nevarnosti s tem, da se jim nabavijo potrebna živila; gotovina pa le v toliko, kolikor jo potrebujejo za nabavo drugih nujnih potrebščin. Vsa podporna akcija Rdečega križa pa se mora vršiti sporazumno s krajevnimi činitelji (okrajnimi načelniki in občinskimi predstojniki), tako da bo imel Rdeči križ zagotovilo, da se prejeli podporo res potrebni, po umji najbolj prizadeti prebivalci. Zakaj društvu je tudi do tega, da se v prebivalstvu ojači zavest, da Rdeči križ ne nabira samo prispevkov od svojih članov, temveč da smatra za svoje prvo nalogo, da nudi v sili in potrebi prizadetim prvo pomoč.

Gospodaria okradel

Trгоvec Žika Marković v Novi Gradski je opazil zadnje čase, da mu njegova trgovina nikakor ne napreduje, čeprav je imel prav tak promet, kakor poprej. Tega si ni znal tolmачiti. Da bi kdo kradel v njegovi trgovini, ni niti sumil. Povsem slučajno je te dni opazil, da je njegov pomočnik Dragotin Hajdukovič skril pod mizo nekakšen zavoj. Gospodar je nato skrbno pazil na Hajdukoviča. O, tem, kar je opazil, je obvestil orožniško postajo. Ko so zvečer hoteli njegovi pomočniki oditi iz trgovine, jih je pozval, naj stopijo v vrsto. Med tem časom je stopil v trgovino poveljnik orožniške postaje. Marković je vprašal Hajdukoviča, kaj je nameraval z zavojem in Hajdukovič je priznal, da ga je nameraval odnesti domov. Vodja orožniške postaje je na njegovem stanovanju napravil preiskavo, pri katerem je našel raznega galanterijskega blaga v vrednosti nad 25.000 Din. Hajdukovič je bil reven trgovski pomočnik, ki je imel majhno plačo, da je komaj mogel živeti. V zadnjem času so ljudje opazili, da mnogo zapravlja, zlasti pa je po najnovejši modi oblačil svojo lepo ženo. Kupil je lepo pohištvo ter živel kakor velik gospod, nihče pa ni vedel, odkod mu toliko denarja. Sedaj je vse jasno. Trгоvec Marković trdi, da mu je Hajdukovič odnesel iz trgovine blaga v vrednosti nad 200.000 Din. Hajdukovič in njegova žena sta bila aretirana, prav tako tudi nekdo, ki je nosil ukradeni blago iz trgovine v Hajdukovičevo stanovanje.

Videm ob Savi

Radi pogoste davice med otroki, je prvi in drugi razred višje narodne šole zaprt. Nevarnost je, da se bolezen ne razpase, posebno se, ker sta bila oba razreda združena in je kar 70 otrok počel en učitelj.

Večkrat se porajajo pri nas tatvine. Sicer v tem oziru ni pričakovati boljšanja, ker za brezposelnost ni nič kaj leka. — Žrtev predrzneža je postal v ponedeljek ob belem popoldnevu Jaka R. iz Stare vasi. V kratkih desetih minutah mu je izginila denarnica s 1000 dinarji pa še zlata verižica, ura in več drugih vrednosti. Za hip se je njegova svakinja umaknila iz hiše, ko je nesla južno na njivo. Ta čas je izkoristil tat, odprl vsa vrata in olajšal za kakih 3000 dinarjev vrednosti. Svak, ki se je ta čas mudil zunaj, ni mogel ničesar sumljivega opaziti. Tat je moral vsekakor biti o domačih razmerah dobro poučen.

Slabo kaže v vinogradih — našim upanjem. Poletna toča je napravila največ škodo. Grozljive gnje S pridelkom lanskega leta letošnjega niti primerjat ne moremo, tako, da je položaj res žalosten. Trgal bomo, radi neugodnega vremena, šele po nedelji.

Ljubljanske vesti:

Nov zazidalni sistem v Ljubljani

Ljubljana, 11. oktobra.

Ljubljanci poznajo v svojem mestu v glavnem le dva sistema zazidavanja parcel oziroma ulic. To sta prvič tipični strnjeni sistem, ki je za večja mesta sploh značilen, drugi pa ločeni sistem, kakor ga pretežno poznajo manjše naselbine, vasi, manjša mesta in predmestja. V strnjem sistemu se namreč velike stanovanjske hiše dotikajo tesno druga druge, to se pravi, da so požarne stene skupne, pročelja pa posebej, vendar tudi drugo ob drugem. V tem sistemu je na primer zgrajen pretežno del stare Ljubljane, kakor Mestni in Stari trg, pa tudi moderne Ljubljane, kakor na primer ravno blok med Aleksandrovo in Gajevo ulico. V ločenem sistemu pa stoji vsaka hiša zase. To so na primer tudi lepe ulice, kakor Levstikova ulica, kjer so skoraj same vile, pa tudi predmestne ulice, kakor ulice za Bežigradom in še druge.

V modernih mestih pa uvažajo sedaj še tretji sistem zazidavanja, namreč vrstni sistem. Vrstni sistem ima pred obema prej navedenima sistemoma mnogo prednosti, oziroma boljše pogoje, združuje dobre lastnosti obeh prvih sistemov. Vrstni sistem je namreč v tem, da so hiše zidane prav tako kakor pri strnjem sistemu druga ob drugi, kar prihrani mnogo prostora, dejansko pa so tudi ločene tla, da je vsak lastnik sicer neposreden sosed drugim lastnikom, vendar pa je hiša le sama zase. Vse blok hiš izgleda kakor eno samo dolgo poslopje, v resnici pa je le vrsta med seboj si enakih in skupaj zidanih hiš. Namesto da bi se vrtovi raztezali krog hiše, so pri vrstnem sistemu le pred in zadaj za hišo. Seveda je vrt vsakega lastnika po ograji prav tako ločen od sosedovih vrtov, kakor so poslopja med seboj ločena. Pred ločenim sistemom ima vrstni sistem to prednost, da sosed ne more iz svoje hiše opazovati sosedja, kaj se v njegovem loncu kuha, pred strnjim sistemom pa ima to prednost, da predvideva mnogo prostora za vrtove in dvorišča.

Kakor je vrstni sistem praktičen, vendar imajo

naši ljudje proti njemu neutemeljene predsodke. Pred leti je lastnik večje parcele prav sredi Ljubljane nameraval svoj zemljišče razparcelirati in odprodati na posamezne interese za stanovanjske zgradbe. Mestni gradbeni urad je tedaj hotel napraviti poizkus z novim vrstnim sistemom, ter je za to parcelo predpisal ta sistem. Toda naletel je na odpor interesov, ki niso hoteli nič o tem slišati, da bi bile njihove hiše zidane tesno druga ob drugi ter da bi si bile podobne kakor jajce jajcu. Vsak je hotel imeti hišo zase, zgrajeno po lastnem okusu in strogo ločeno drugo od druge. Načrt je tedaj propadel.

Pač pa se je posrečilo izvesti vrstni sistem nekemu drugemu, in sicer prvič v Ljubljani, namreč Vzajemni zavarovalnici ter arhitektu, ki je delal po njenem naročilu, to je arh. Tomažiču. Na severu Ljubljane je Vzajemna zavarovalnica zgradila vrsto enonadstropnih stanovanjskih hiš. Te stanovanjske hiše so bile v prvi vrsti namenjene uradništvu Vzajemne zavarovalnice. Kakor so se pojavljali tudi tu pomisleki proti temu sistemu, vendar pa se je sedaj izkazalo, da je bil izvršen in da so vsi lastniki posameznih hiš zelo zadovoljni, čeprav v začetku niso bili bogve kaj navdušeni.

Arh. Tomažič, ki sedaj razstavlja na razstavi mladih arhitektov v Jakopičevem paviljonu med drugim tudi načrte in slike te vrste kolonije, nam je pravil, da je pri zgradbi gledal v prvi vrsti na to, da so vsi prostori v hišah obrnjeni proti jugu ter da je življenje stanovalcev pretežno na soncu. Pri tem primeru se je izkazalo, da je vrstni sistem znatno pocenil gradnjo hiš, saj so si že načrti posameznih hiš med seboj enaki, možna je enotna dobava materiala in racionalno zidanje.

Zaradi uspeha kolonije Vzajemne zavarovalnice je pričakovati, da Ljubljana dobi v bodoče v predmestjih in v naselbinah vil še več podobnih stavbnih vrst. Nekoliko sicer trpe individualne zahteve lastnikov hiš, pridobe pa lastniki na stroških za zgradnjo in tudi estetika ni prav nič žaljena.

pomoč in jim darujmo raje kako paro več, kot onim, ki zapijejo in po nepotrebnem zapravijo. Bloki »Pomoč potrebnim« se dobijo v vsaki trafiki in v mestnem socialno političnem uradu, Mestni dom, II. nadstropje.

● Za mestni muzej v Ljubljani je daroval rudarski svetnik g. Fran Janda lepo brušeno starinsko čašo. Neimenovani gospod pa je daroval mestnemu muzeju krasen album s slikami in spisi in drugimi vrednotami, ki spominjajo na velike septembarske demonstracije iz leta 1908. v Ljubljani. Mestno načelstvo se darovatelja kar najpriščneje zahvaljuje. Ker se bliža ustanovitev mestnega muzeja svoji uredništvu, apelira mestno načelstvo na ljubljansko meščanstvo, ki hrani v svojih domovih mnogokatero različne spomine na Ljubljano in njen razvoj, da se spominjajo mestnega muzeja in pripomorejo s svojimi zbirkami in darili ustanovi, ki naj ohrani našim potomcem v mestnem muzeju pravilno podobo razvoja našega rodnega mesta.

● Razgovor Galjevice, Mestnega loga in Gramozne jame. Pripravljeni odbor vabi vse Galjevcane, Mestni log in Gramozno jamo na pogovor vsled povodni dne 19. okt. 1933 ob 19 v restavraciji Mevzelj, preje Plankar. — Pripravljeni odbor: Lojze Hočevar.

● »Ja ne radim, da zaradim.« Velika gnječa radovednežev na hodniku Šelenburgove ulice pred nekdanjim dalmatinskim vinotočom. Mali raznobarvni letaki naznanjajo, da je iz Carigrada prispel Mali Čiro, ki zna lepo peti jugoslovanske, turške in madjarske pesmi, ume plešati tudi rumbo. Vstopnina 1 dinarček. Pred vhom v opuščeni vinotoč se je postavil impresario Malega Čira, vitek in zgovoren možakar. Ljudje ga poslušajo. On pa razklada in vabi ljudi, da vstopijo k predstavi. Gnječa okrog njega narašča in je nemogoča paša. Impresario pa poje svojo pesem monotonno in enako: »Ja ne radim, da zaradim. Ja radim, da zadovoljim celi narod, gospodo mojta! Pač lepe besede, ki bi bile lahko marsikateremu javnemu delavcu za geslo. Stražnik ni bil zadovoljen z improviziranim shodom na pločniku in je resno dejal: »Preparedana taka reklama! Drugače greste vsi na stražnico!«

Gornja Radgona

Cerkveni pevi so priredili spevoigro »Darinke« in sicer dvakrat: 1. in 8. oktobra, katero je nastudiral g. kaplan Kolman. Kar tiče nastop in umetniški uspeh, moram odkrito priznati, da sem se čutil tako dovršenemu nastopu in to v prvi vrsti solistom, kakor tudi celotnemu zboru. Zeleti bi bilo, da bi s to spevoigro kje drugod tudi gostovali, da bi pevi, ki so se toliko trudili, vsaj malo imeli poplačan svoj veliki trud, katerega so imeli s svojo pridošnjo in ljubeznijo do naše lepe pesmi in glasbe. Le naprej po tej poti, uspehi so vam zagurani. Častitam posameznim in vsem skupaj, in kmalu zopet nastop!

DAME POZORI

Specijalna trgovina V. LESJAK, Šelenburgova 3. naznanja cenjenim damam, da za malo odškodnino pobere pentlje na svilениh nogaviceh. Po popravilu so zopet cele kot nove.

Kulturni obzornik

Stanislav Moniuszko: Halka

Razlika vrednosti med predstavo, ki se je vršila v nedeljo s poljsko gostinjo in pa včerajšnja je bila takšna, da moremo pravzaprav slednjo imenovati premijero.

Da smo dobili na repertoar prav to delo, pravzaprav spričo toliko drugih dobrih oper ne moremo najti nujno opravičljivega vzroka. Vendar pa ima tudi »Halka« kot tipična poljska nacionalna opera z znanimi muzikalnimi vrednotami kolikor-toliko privlačnosti.

»Halka« je operno delo, ki je samoniklo poglavalno iz korenin poljskega naroda in zato povezuje v sebi zanimanje in pomen predvsem za lastni narod. Vsebinsko (libreto je napisal Vlad. Wolski) je v njej obdelan v človeških ljubavnih odnosih trajno nprevlajajoči se tragični moment nezakonske matere, ki je ljubljani fant in oče otroka zapusti in s tem pože v obup. Ta motiv je tu povezan v kričee socialne odnose med poljskim plemstvom in kmečkim ljudstvom, ko vaško krasotico Halko zapelje mlad plemić Janus, a jo nato zapusti in se poroči z dekletom svojega stanu, kar tragičnost še poveča. Naivno mlado dekle, ki mu je vso kipečo ljubezen svoje mladosti žrtvovala, zadene v njeni slepi veri to razjedajoče dejstvo s tako silo, da stre njeno mehko, zaupljivo oklepajočo se duševnost popolnoma in jo zastre z zmedenostjo, v kateri jo neizbežno objame smrt. Motiv

ni originalen, a dosti umetniško obdelan. Je pa sprejemljivo močno obdelan tudi predvsem psihološki potek te glavne osebe, dočim so vsi spremelajoči pojavi precej medli, megleno osnovani, ne-nujni, naivno razpredeni in dostikrat pretirano raztegnjeni.

Glasba je kot rečeno, osnovana v poljski folklori, vendar bolj objektivno reproducirani, kot subjektivno prekašani. Vsebuje vrsto ročnih živih motivov in napevov, ki v svoji iz zemlje pogani svežosti prav toplo zajemajo. Med ljudske lirčne napeve pa je povezanih mnogo tipičnih poljskih plesnih motivov (poloneza, mazurka itd.), ki jih je v umetno glasbo vnesel že Chopin. Nasprotno pa leži slaba stran v pretiranem raztegovanju ki utruja, in v vnašanju v izrazito vredne glasbene misli marsikaj slabotnejših in naivnejših domislekov. Oblika je osnovana v tipu opere lyrique v presledkih s sledečimi si daljšimi arijami.

Glasbeno stran dela je nastudiral in vodil dr. Švara in je sorazmerno z možnostmi stvar dvignil do znatne višine, s tehničnega stališča. V odnosu do vsebine bi si človek tu in tam želel več smiselnosti in pa z ozirom na izrazita lirčna mesta več topline.

Delo je režiral C. Debevec. S smiselnim občutnim ertanjem je nedvomno pridobil delu v njegovi ohlapni raztegnjenosti pravo napetost (zadnji dve dejanji je zgostil v eno), in tako obstajajo uspeh. Le v II. dejanju je bil prizor ob nastopu plemičev vsled črte malo nejasen. Vse vsebinsko snov je pravilno zgostil v glavni osebi (Halki), jo psihološko poglobil do zajemljivih odtenkov in s sklano umetniško kvaliteto igralke prav za prav rešil delo. Vse ostale osebe pa je sorazmerno in dvigajoče postavil v njen odnos. Celoto je izdelal stilu primerno v igri, kostumih, tipičnih in izra-

Mariborske vesti:

Občinski proračun za leto 1934

Te dni se je zaključil mestni proračun za proračunsko leto 1934. Delo, na katerem so delali mestni uradi s polno paro zadnje mesece, bo končno dobilo svojo obliko, ko se bo te dni priključil še proračun za vsa mestna podjetja, ki je letos skupen za vsa podjetja mariborske mestne občine in ki nosi skupen naslov »Mariborska podjetja«. Sestavljanje novega proračuna je navzlic novi proračunski obliki dogotovljeno v času, v katerem so tudi sicer v preteklih letih bili proračuni sestavljeni in predloženi občinskemu finančnemu odboru. Bistvenih razlik ali novih postavk v proračunu

□ **Začetek glasbene sezone.** V soboto bo v tukajšnjem gledališču premijera operete »Rože v snegu«, ki jo je po Löwejevih skladbah priredil Oskar Jascha. Dirigent Lojze Herzog, režiser Harastovič.

□ **Novo društvo.** Te dni je kr. banska uprava v Ljubljani potrdila pravila mladinske organizacije »Danica«, ki bo poleg godbe na pihala organizirala tudi razne druge odseke. Novo društvo zasleduje iste cilje kakor prejšnja Katoliška omladina. Ustanovni zbor »Danice« bo v nedeljo ob 10 dopoldne v Mladinskem domu.

□ **Delavski azil.** Včeraj je komisija, v kateri je bil tudi zastopnik Borze dela podžupan Rudolf Golouh, pregledala ponudbe posameznih podjetij za gradnjo Delavskega azila ter se bo te dni odločilo, komu se bodo oddala gradbena dela, nakar se bo pričelo z gradnjo prepotrebne ustanove.

□ **MP se selijo.** Z včerajšnjim dnem so se preselili uradi Mestnih podjetij v svoje nove poslovne prostore v posvetovalnici tukajšnje Mestne hranilnice. Preselitev je samo privizorična, ker so za MP namenjeni prostori v prejšnjih stanovanjskih prostorih primarni, dr. Janka Dernovška v prvem nadstropju, ki se sedaj preureja in prenavlja specialnim potrebam MP primerno.

□ **Izvirno.** S svojevrsno slavno grozijo mariborski gostilničarji in kavarnarji mestni občini, če jim ne bo znižala cene električnega toka za razsvetlavo obratnih prostorov. Namestili bodo v svojih lokalih zopet petrolejke in sveče, elektrike pa ne bodo prižigali toliko časa, dokler se občina ne ukloni.

□ **Pri oo. jezuitih bo v kapeli presv. Srca od 22. do 29. oktobra sv. misijon s sledečim sporedom:** začetek sv. misijona v nedeljo 22. oktobra. Ob 6 uvodni govor, nato sv. maša, ob 9 govor in sv. maša, ob 16 govor in rožencева pobožnost, ob 19 govor (samo za moške). Med tednom bo vsak dan ob 5 sv. maša, ob 5.30 govor za dekleta in nato ob 7 sv. maša, ob 16 govor za žene in blagoslov, ob 19 govor za moške. V nedeljo 29. oktobra ob 5.30 govor in skupno sv. obhajilo, ob 9 skleni govor, sv. maša in papežev blagoslov.

□ **Potnikov veliko.** Skozi Maribor v preteklem mesecu pripotovalo 12.876 oseb, med njimi največ Avstrijcev in sicer 6722, odpotovalo pa je 16.856 oseb, tudi tukaj prednjačijo Avstrijci. Skupni potniški promet znaša 29.732 oseb.

□ **Glasbena Matica v Mariboru** ima redni letni občni zbor dne 19. oktobra ob 19.30 v društvenih prostorih. Na dnevnem redu so običajna poročila o društvenem delovanju v preteklem šolskem in slovnem letu ter volitve.

□ **Šahovska tekma za prvenstvo Maribora in okolice.** Mariborski šahovski klub priredi v sledečih tednih splošno šahovsko tekmo, katere se morejo udeležiti vsi igralci Maribora in okolice. Igralo se bo po potrebi tudi v več skupinah. Za zmagovalce je že sedaj pripravljen pet daril iz krasnega alpaka srebra, ki bodo razstavljeni pri tvrdki Sla-k Markovič v Gosposki 40. Prvi sestanek in razgovor se bo vršil v nedeljo 15. oktobra ob 10 v kavarni Jadran. Vsi interesi naj se javijo eventuelno tudi pisмено.

□ **Mrtvaški zvon.** V sredo je umrla v splošni bolnišnici Potočnik Marija, kuharica, v starosti 41 let. Pogreb bo danes ob 15.30 iz mrtvašnice na magdalensko pokopališče. — V splošni bolnišnici je v četrti prenehalo biti blago srce Gobec Terezije, soproge krojača. K večnemu počitku jo bodo spremili v soboto ob 16 iz mrtvašnice na mestno pokopališče. — V četrti pa je utrgal angel smrti nežno cvetko Gole Elizabeto, hčerko železničarja, v starosti štirih let. Pokopana bo v soboto ob 16 na mestnem pokopališču. — Vsem rajnim naj sveti večna luč, preostalim pa naše sožalje!

□ **Potrjeno.** Veliko zanimanje je bilo v Mariboru, zlasti pa v Pobrežju, za končni izid procesa proti bratoma Otmarju in Karlu Novaku ter njuni materi Tereziji, radi zadeve vloga v pisarniške prostore carinskega posrednika Josipa Jakliča na Meljski cesti. Pri razpravi 25. julija je bil Otmar obsojen na šest let težke ječe, Karl pa na pet let, razen tega oba na plačilo 14.752.50 Din ter za uhanje 30.000 Din in na izgon iz Maribora in okolice, mati Terezija pa na šest mesecev strogega zopora, pogojno pet let. Brata Otmar in Karel sta se po svojem pravnem zastopniku pritožila na apelacijsko sodišče v Ljubljani radi odmere kazni. Včeraj pa je prispela rešitev, v smislu katere se razsodba

za 1934 ni ter je skupen finančni učinek rednega ter izrednega proračuna v bistvu neizpremenjen. Mariborski davkoplačevalci ne bodo deležni novih davčnih bremen, ker v novem proračunu ni predlaganih nobenih novih davščin. Tudi je v novem proračunu poskrbljeno kritje za nakup mariborskega gradu, za kar pa še ni prispelo zadavno dovoljenje od strani finančnega ministrstva. Ko bodo mestna podjetja predložila še svoj proračun, se bo v finančnem odboru pričelo razpravljanje o novem proračunu.

giede zaporne kazni potrjuje v celoti, dočim se briše del razsodbe, v kolikor se nanaša na izgon, prisojena odškodninska kazen se zavrne na civilno-pravno pošt.

□ **Violinci po zidanicah.** Svedrovci se v tem času pripravljajo po zidanicah, kjer upajo na dober plen. So že pričeli. V noči na četrtek so vdrli v dr. Mühleinsovo zidnico nad št. Petrom in odnesli nekatere potrebščine. Skupna škoda se še ni mogla ugotoviti. Na mesto vloga je odšel daktiloskop, ki je izvršil posnetje prstnih odtisov.

□ **Zabodena.** V Lovski ulici v Pobrežju je prispelo do razburilivega prizora. Še neugotovljen moški je navalil na 45 letno zasebno Marijo Žibertovo ter jo zabodel v prsa, nato pa izginil v noč. Na krik zabodene Žibertove so prihiteli ljudje, ki so obvestili policijo in reševalce, ki so jo takoj prepeljali v splošno bolnišnico. Njeno stanje je zelo nevarno, za storilcem izvršuje varnostni organi poizvedbo.

□ **Vsako delo je nevarno.** 71 letna kočarjeva žena Ursula Lončarič je pri spravljanju krme padla s hleva in si strla desno roko. — 58 letna dninarica Ljudmila Emeršičeva pa je pri spravljanju drv tako nesrečno padla, da si je zlomila levo roko. Obe ponesrečenki so prepeljali v tukajšnjo splošno bolnišnico.

□ **Pomagajte revnim študentom.** Vsi, ki bi bili pripravljeni pomagati revnim in siromašnim dijakom z instrukcijami, s hrano in denarnimi prispevki (tudi najmanjši dar je dobrodošel), naj se blagovoljivo zgledajo v Gledališki 2, pritličje, desno. Uradne ure od 17 do 18.

Ptui

Igra s hudimi posledicami. V Janežovcih pri Sv. Urbanu so se, kaor je to navada, igrali pastirji na paši. Med njimi je bil tudi 14-letni Franc Remih. Naredili so si takozvano fračo, s katero so streljali drug na drugega. Med strelci s fračo je bila tudi 18-letna Antonija Holc, katere je streljala na Franca Remiha. Nesreča pa je hotela, da ga je pogodila v desno oko. Na kraj nesreče poklicani zdravnik dr. Potrč je odredil takojšen prevoz v bolnišnico, kjer so ugotovili, da je oko vsled hude rane izgubljeno in da bo oslepel.

Oficirska čitalnica v Ptuj priredi v soboto 14. t. m. ob 20 družabni večer v lastnih prostorih v vojašnici Kralja Petra.

Davčna uprava v Ptuj razglašajo: Prijave za zgradbe, ki so zavezane plačevanju zgradnine za leto 1934, se imajo vložiti pri davčni upravi najdalje do 31. t. m.

Vojaško pokopališče v Strnišču, kjer se je nahajala za časa vojne velika vojaška bolnišnica, in kjer je pokopanih nešteto vojakov bivše avstro-ogrske vojske vseh narodnosti, nameravajo popraviti in grobove obnoviti. Pokopališče je sedaj v zelo zapuščenem stanju.

Avtomobilska nezgoda se je pripetila na drž. cesti pri Rošnjah, občina Sv. Janž na Drav. polju. Avto-podjetnik Roman Matz je zavozil s tovornim avtom v kravo ter jo tako poškodoval, da so jo morali zaklati. Krava je last posestnice Marije Bender.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

Drama

Začetek ob 20

Četrtek, 12. oktobra: »Zajec«. Premijera — Red Četrtek

Petek, 13. oktobra: Ob 15 »Komedija zmešnjav«. Dijaska predstava po globoko znanih cenah. Izven.

Sobota, 14. oktobra: »Sveta Ivana«. Red A.

Opera

Začetek ob 20

Četrtek, 12. oktobra: Zaprti.

Petek, 13. oktobra: »Samson in Dalila«. Red B.

Sobota, 14. oktobra: »Luiza«. Red C.

Na Barju nad 800.000 Din škode

To je napravila samo jesenska povodenj

Ljubljana, 12. oktobra.

Gospodarski urad mestne občine je danes predložil banki upravi pregledno statistiko o cenitvi škode, povzročene po septembski veliki povodnji. Ljubljansko Barje je letos dvakrat zadela povodenjska katastrofa v prav običnem obsegu in zato ni čudno, da marljivi Barjani z obupom zro na prihodnje leto, ko ne bodo imeli niti semena, da ga položijo v zemljo. Cenilna komisija v navzočnosti posameznih zaupnih mož je sestavila za vsakega oškodovanca podrobno cenitev škode na vseh poljskih prihodkih. Splošno poročilo vsebuje po vrsti 214 oškodovancev v raznih barjanskih naseljih, tako na Happtmanci, v Črni vasi, Hovici, na Izanski cesti, Galjevi, Jurčkovem, Lahovem in Uršičevem strdanu, na Perruzzijski cesti in drugod. V seznamu poplavljenecv so bili vpisani tudi oni posestniki iz Lip, Tomišlja in Podpeči, ki imajo svoje njive in travnike na ozemlju mestne občine ljubljanske. Po tem seznamu so imeli mnogi res veliko škodo, ki presega celo 10.000 Din.

Sumarno poročilo navaja, da znaša povodenjska škoda na ozemlju mestnega Barja skupaj 822.011 Din. Mnogi pridelki so bili povsem uničeni, tako krompir, krompir in fižol. V naslednjem navajamo škodo, ki jo je utrpeli posamezni pridelki, in sicer:

Krompir 190.283 Din, korenje, repa in pesa skupaj 162.510, zelje 139.720, povrtnina 87.210, krompir 84.108, fižol 73.120, razna krma, ki jo je voda

tako zmočila, da je segnila, 28.500 Din, ajda 22 tisoč 490, proso 20.040 in ožmina 14.030 Din.

Pomladanska in septembska povodenj sta povzročili Barjanom skupaj nad polmilion dinarjev škode. Na Galjevi, delavski koloniji, niso nekateri poplavljeneci prijavili škode, ki jim jo je voda napravila v hišah in na vrtovih. V cenilnem zapisniku so nekateri, ki so pač izkoristili položaj poplavljenecv in prijavili škodo, čeprav do njih ni segala voda in ni poplavlila njihovih vrtov.

Se mnogo večjo škodo je jesenska povodenj napravila po drugih krajih ljubljanskega okraja od Vrhnike tja do Grosuplje, Zelmelej in Skofelje, kakor tudi ob izlivu Ljubljanice v Savo pri Zalogu. Cenilna komisija ljubljanskega okr. glavarstva je pregledala škodo v 16 občinah, ki so bile prizadete po povodnji. Okrajni načelnik dr. Zobeč in kmetijski referent inž. Muck sta 6 dni ocenjevala škodo skupno z zaupnimi možmi. Okrajno glavarstvo sedaj sestavlja pregledno poročilo o škodi. Ta za enkrat še ni izračunana, gotovo pa znaša nad 1 milijon Din. Razne stavbe, domovi in gospodarska poslopja v ljubljanski okolici niso trpeli znatnejše škode. Baron Lazzarini je komisiji prijavil, da je njegova opekarna v Boštanju pri Grosupljem utrpela veliko škodo po povodnji. Cenil jo je na 50.000 Din. Voda je poplavlila skladišče, kjer je bila zložena v dolgih vrstah izdelana in napol posušena opeka. Vsa zaloga se je spremenila v blato, ker je voda stala več dni.

Koledar

Petek, 13. oktobra: Edvard (Slavoljub), kralj.

Ostale vesti

— Opozorilo vsem župnijskim uradom ljubljanske in mariborske škofije. Misijonska pisarna v Ljubljani je po navodilu Unio Cleri in D. S. V. za ljubljansko in mariborsko škofijo razposlala na vse župne urade potrebna navodila in gradivo za proslavo misijonske nedelje s primerno misijonsko literaturo. Ker je mogoče, da vsi župni uradi še ne bodo prejeli te pošiljke do nedelje, sporočamo na tem mestu najvažnejša navodila iz okrožnice: Vsi župni uradi se naprosajo, da že v nedeljo, dne 15. t. m. oznanijo v cerkvi praznovanje misijonske nedelje, ki bo 22. oktobra. Na predvečer 21. oktobra naj bo po vseh župnijah slovesno zvonjenje kot priprava na misijonski dan in vse božje službe na praznik naj imajo misijonski značaj. Ves dan do popoldanskega blagoslova naj bo izpostavljen sv. Rešnje Telo. Ako je mogoče, se naj tudi izven cerkve vrši ta dan kaka misijonska prireditev. Iz poslanske misijonske okrožnice bodo župnijski uradi povzeli še nadaljnje informacije.

— Akcija za poplavljenecv. Na sestanku »Krke« pri Mikliču, ki se ga je udeležilo 23 ljubljanskih društev, je bilo sklenjeno, da se osnuje iz teh društev akcijski odbor, še prej pa se stopi v stik z g. banom radi izpolnitve centralnega pomožnega odbora z zastopniki teh društev. Ko je deputacija »Krke« dobila vse potrebne informacije pri g. banu in načelniku socialno-zdravstvenega oddelka na banovini g. dr. Dolšaku, je »Krka« zopet sklicala sestanek zastopnikov ljubljanskih društev, ki pa se ga je tokrat udeležilo le 6 društev. Iz tega razloga so zborovalci sklenili, da akcijskega odbora ne osnuje, temveč da bo skušalo vsako društvo po svojih močeh olajšati budo poplavljenecv »Krka« je že poslala več daril v naravnih dolenskih poplavljenecv. Te dni se je odpravil predsednik dr. Perko v Struge in je izročil župniku Orešku kot članu tamošnjega akcijskega odbora dva zavoja obleke in v denarju 594 Din. Zbirko ljudske šole v Sostrem. G. župniku je izročil tudi tovrstni list za živila, ki jih je »Krka« poslala v Struge: več vreč krompirja, fižola in moke, zopet dar ljudske šole v Sostrem.

— Angelečki. Prva naklada je pošla, druga se tiska. Mladim naročniki, potpite! — Uprava. — Na gostilniškem kongresu, ki bo dne 25. oktobra 1933 v Zagrebu, namerava prirediti Zveza gostilniških združenj v Ljubljani posebni brzojavnik ter bo stala vožnja iz Maribora z dvodnevno prehrano, prenočitvami in postrežbo 364 Din, iz Ljubljane pa 295 Din. Če pa se ne bo priglasilo 300 udeležencev, pa je itak dovoljena polovična vožnja. Vsa podrobna pojasnila dajejo združna načelstva. — Zveza združenj gostiln, obrti dravske banovine v Ljubljani.

— Pri haemeroidih, zaprtju, ranitvi črevesa, tvorih, pritisku vode, bolečinah v križu, tesnobi v prsih, utripanju srca ter omotici dosežemo z uporabo naravne »Franz-Josef« grenčice vselej prijetno olajšanje, večkrat pa celo popolno ozdravljenje. Strokovni zdravniki za notranje bolezni predpisujejo v mnogih slučajih vsak dan zjutraj in zvečer pol kozarca »Franz-Josef« vode.

— Motociklistična nesreča pri Stenjevcu. Te dni je prišlo pri Stenjevcu blizu Zagreba do nenavadne motociklistične nesreče. Dva motociklista sta se zaletela na cesti v neki vozni ranila konja. En motociklist je padel s priklopnega sedeža ter obležal na tleh nezavesten s hudimi poškodbami, voznik pa je z motociklom pobegnil, ne da bi se brljal za svojega ranjenega tovariša. V bolnišnici se je ranjenec zavedel šele drugi dan, ter povedal, da je nesrečo zakrivil njegov tovariš, neki študent tehnike. Ker pa ranjenec ve samo za njegovo ime, ne pa za stanovanje, policija še išče neprevidnega motociklista.

— Pomoč poplavljenecv. G. Henrik Franzl, tovarnar pletenin v Ljubljani, Prule 4, je daroval razna volnena oblačila v vrednosti 1800 Din za poplavljenecv v Dravski banovini. Za ta plemeniti čin se iskreno zahvaljuje oblastni odbor Rdečega križa v Ljubljani.

— Prepovedan tisk. Službene novine od 11. oktobra objavljajo, da je prepovedano državno tožilstvo v Zagrebu prodajati in razširjati št. 10 »Hrvatske revije« za mesec september, ki se tiska v Zagrebu.

— Knjiga »Les origines de l'illyrisme politique et la création des Provinces Illyriennes« dr. Fr. Zwitterja, o kateri je poročal sobotni »Slovenec«, se dobiva v komisijski založbi »Nove založbe, Ljubljana.

— Pri zapeki, motnjah pri prebavi, gorečici v želodcu, krvnih navalih, glavobolu, splošni slabosti vzemite zjutraj na tešče kozarec »Franz-Josefov« grenčice.

— Moški zbori! Spomin Vaših pokojnih tovarišev-pevcev in drugih mrtvih znancev boste najlepše počastili, ako jim zapojejte na praznik Vseh svetnikov na grobeh pretresljive žalostinke, ki vam jih nudi zbirka »Nagrobnice«, priredil Fr. Marolt. Pesmarica obsega 20 najlepših nagrobnic domačih in tujih skladateljev za moški zbor in se dobi v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. Cena vezanemu izvodu 20 Din, broširanemu 16 Din.

— Za spomin Vernih duš priporočamo Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani cerkvenim zborom: Foerster A., op. 80: Missa pro defunctis za štiriglasni moški zbor, 8 Din. Hladnik Ignacij, op. 34: Missa pro defunctis za troglasni mešani zbor, ali za 1 glas in orgle, 10 Din. Hladnik Ign., op. 52: Requiem za en glas in orgle, 16 Din. Kokošar L.: Requiem za en glas in orgle, 12 Din. Premrl St.: Requiem za en glas in orgle, 20 Din.

— Mnogo poklicanih — malo izvoljenih, je splošnoveljavna izreka. To velja tudi pri nabavi novih radio-cevi. Splošno je znano, da po večletni uporabi radio-cevi zglubljajo svojo oddajno silo, vsled česar postane radio-aparat slabo selektiven in zgublja točnost reprodukcije. Današnje ekonomske razmere ne dovoljujejo ponovnega izdatka nekoliko tisoč dinarjev za novi radio-aparat, ker je postal stari selektivno in netočno reproducira. Radi tega bodete obnovili vaš aparat samo z nabavo novih radio-cevi. Teh cevi je veliko, treba pa je, da se odločite za najboljšo. Za zboljšanje radio-aparata so zlasti pripravne triotron-cevi, ki se izdelujejo na temelju mnogoletnega in zanesljivega laboratorijskega dela in v najmodernejših instalacijah. Pri konstrukciji poedinih tipov se zlasti pazi na to, da nova triotron-cev ne zamenja samo vaše stare svetilke z njeno prvotno kvaliteto, ampak jo kvalitativno nadkrijuje. Ako vam triotron-cevi z ostalimi fabrikati še niso znane, zahtevajte od vašega trgovca cenik triotron-cevi s praktično tabelo, ki vas bo na prvi pogled opozorila na potrebno tipu triotron. Ako vaš trgovec slučajno nima teh cenikov, izvolite se obrniti na generalnega zastopnika, gosp. F. L. Rosenfelda, Beograd, Zelenci venec 8/L.

— Društvo kmetijskih strokovnjakov za dravsko banovino priredi v soboto, dne 21. in v nedeljo dne 22. oktobra poučno strokovno ekskurzijo na Koroško. Udeleženci, člani in prijatelji društva, se odpravijo z udobnim avtobusom g. Gorčana iz Ljubljane v soboto ob 7.30. Zbirališče »Pri lovci« (poleg velesajna). Odpravijo se skozi Kranj—Jesenice—Kranjska gora—Podkoren—Ziljska dolina v Beljak. Po kosilu v Beljaku se odpravijo ob 14 na Osojsko jezero—Vrbo—Vrbsko jezero (okoli Vrbskega jezera 24 km) in prispejo na večer v Celovec. Drugi dan v nedeljo, dne 22. oktobra, si ogledajo mesto, veliko mlekarino, obiščejo kmetijsko zbornico in kmetijsko šolo Tancenberg. Po kosilu se odpravijo iz Celovca v Velikovec, kjer obiščejo tam kmetijsko šolo. Po obisku te šole bodo nadaljevali zvečer potovanje čez Zelezno Kapljo in Jezersko v Ljubljano. Ako ne bo na potovanju nezdod, bodo ekskurzisti prispeji v Ljubljano v nedeljo okrog polnoči. Prevozni stroški na osebo bodo znašali 180 Din. Za prenočitve in prehrano v Avstriji pa 12 do 15 šilingov. Šilinge v Avstriji ne kaže kupovati, zato je boljše, da si jih udeleženci preskrbijo pravočasno v Jugoslaviji. Propustnice in vse, kar je potrebno preskrbiti društvo. Da bo mogoče vse pravočasno pripraviti, je potrebno, da se udeleženci tega izleta prijavijo najpozneje do 8. oktobra na naslov Anton Flego, Ljubljana VII., Hotimirova ulica 10. V dopisnici naj navedejo tudi svoj natančen naslov.

— Pri poapnenju arterij v možganih in srcu dosežemo pri vsakdanji uporabi male množine »Franz-Josefov« vode iztrebljenje črevesa brez hudega pritiska.

Celje

— Poročila sta se v sredo popoldne na Teharjih g. Jožet Berdnik, uradnik trgovskega ministrstva v Beogradu, sedaj dodeljen jugoslovanskemu poslanstvu v Pragi, in gđc. Dorica Terlav, hči posestnika in gostilničarja v Bukovemžlaku. Bilo srečno!

— Darovi za poplavljenecv. Zavarovalna družba »Dunav«, podružnica v Ljubljani, je izročila po svojem zastopniku g. Josipu Jarhu kot darilo za pomoč poplavljenecv občinskemu uradu Celje-okolica Din 1500. Za velikodušni dar se je imenu prizadežljiv županstvo Celje-okolica najpriščneje zahvaljuje. — Neimenovana gospa je pa izročila v isti namen Vincencijevi konferenci Din 100, za kar ji bodi izrečena s tega mesta najlepša zahvala.

— Državni zaščiti dece in mladine v Celju je poklonil tukajšnji krajevni odbor Rdečega križa Din 1500, kateri znesek se bo uporabil za božičnico. Odbor se Rdečemu križu za velikodušno darilo najlepše zahvaljuje in prosi, da bi dobilo še veliko enakih dobrotnikov.

— Javna zahvala. G. Zdravec Otmar, brezposelni trgovski pomočnik iz Zgornje Radgone, se na tem mestu javno zahvaljuje pred g. prof. Petru Kovacitcu in g. trgovcu Jos. Jagodiču za podporo in naklonenost, ki sta mu jo izkazala ob priliki njegovega bivanja v Celju.

— Dve žrtvi ubojev. Pred dnevi se je pojavila na meji celjskega in šmarskega okraja dobro organizirana roparska tolpa, ki je kradla in pobijala kar na debelo. Dne 2. t. m. se je okrog pol 12 ponoči vračalo več ljudi iz Pušnikovega mlina v Dobju od kožuharja. Med temi je bil tudi posestnikov sin Ivan Gračner. Ta se je vozil s kolesom pred drugimi. Blizu gostilne Martina Gučka je Gračnerja ustavilo več moških. Slišalo se je govorjenje sem in tja, končno je počil strel in krogla je šla Gračnerju v levi bok, skozi želodec in obitčala v levem boku. To še ni zadostovalo, temveč je eden od navzočih udaril Gračnerja še po glavi, da se je onesvestil. Gračnerja so njegovi znanci, ki so prišli za njim, takoj odpeljali v celjsko javno bolnišnico, kjer je bil naslednjega dne operiran, vendar so bile poškodbe, ki jih je dobil pri tem napadu, tako hude, da je v sredo podlegel. — Druga smrtna žrtev uboja je posestnikov sin Banovek Franc iz Brezna pri Konjicah. Poročali smo že, da ga je dne 8. t. m. udaril neki moški z motiko po glavi in mu prebil lobanjo. Banovek je včeraj v četrtih na poslednjih poškodbah v celjski javni bolnišnici, kjer se je zdravil, izdihnil svojo dušo. Naj počivata v miru.

— Vola je odpeljala. V noči od torka na sredo je v Šmarju pri Jelsah odpeljala neka ženska nekega posestniku iz hleva vola. Voda je pripeljala v Celje in ga ponujala nekemu mesarju za 1000 Din. Ker se je mesarju zdel cena prenizka, je obvestil o tem policijo, ta pa šmarske orožnike, ki so bili medtem že prišli na kolesih v Celje. Orožnikom sta bila izročena omenjena ženska in vol, katerega bo dobil sedaj posestnik nazaj.

— Racija za vlomilsko tolpo. V noči od torka na sredo je napravila policija v zvezi z orožništvom v območju celjske policije racijo v svrhu zasledovanja vlomilske tolpe iz šmarskega okraja. Glavneje vodjo so dobili v torek zvečer ob 7 v Celju na Kralja Petra cesti. Je to 37 letni Lipnik Ivan, rojen v Gradcu, pristojen v Bristovec v šmarskem okraju, brez stalnega bivališča.

— Izgubljeno. Dne 11. t. m. okrog 9 dopoldne je bila v Askerčevi ulici izgubljena rjava usnjata denarnica z manjšo vsoto denarja, zlato ročno zapestnico, vredno 80 do 100 Din, ter neki račun od vrške Putan. — Dne 10. t. m. med 4 in 5 uro popoldne je bil v Celju v Gosposki ulici izgubljen bankovec za 100 Din.

Jesenice

Opereta »Miklova Zala« na Jesenicah. Pevsko in glasbeno gručo »Aljaž« na Jesenicah, ki je še hudo mlado, se je v nedeljo dne 8. t. m. predstavilo jeseniškemu občinstvu v vprizoritivju operete »Miklova Zala«. Tekst je po koroški povesti napisal g. Franc Klinar, uglašil pa jo je g. Ludvik Veber. Pisatelj je takoj v prvem dejanju poudaril osnovo operete, ki je: hrepenenje po svobodi. To pa se je v ostalih dejanjih močno razbilo in se le še redko prikazalo v hudo medli luči. Pri svoji zamisli je pisec, ki je delo tudi režiral, prežrl, da je snov zajeta iz narodnega življenja. Narodno blago naj ostane tako, kakršno se je ohranilo, to niso potrebne nikake primesi! Zdi se mi, da je pazil le na to, kako bi bilo lažje napraviti iz povesti »Miklova Zala« opereto, kar se je močno pokazalo ob nastopanju igralnih dvojic, ki so pravo narodnost zabrisale in nudile občinstvu golo zabavo. Da bi dal opereti večjo učinkovitost, je vpletel tudi nekaj balietov, ob katerih je publika čisto pozabila na Miklovo Zalo. Isto velja tudi komponistu. Le parkrat je vbral pravo struno, ki pa je že ob prvem zvoku zamrla. Močno se je občutil vpliv modernih operet, ki se ga komponist ni mogel otresti. Kakor pisatelj, tako komponist, sta ustvarila iz koroške narodne povesti »Miklova Zala« opereto, ki ni moderna, še manj pa narodna opereta, kar bi v stvari morala biti. Igralci so svojim zahtevam še dosti dobro zadostili, vendar se je opazilo pomanjkanje strogega režiserjevega očesa in ušesa. Oprema odra je bila preizredno. Bile pa so tudi v tem oziru pomanjkljivosti. Občinstvo je pokazalo za opereto veliko zanimanje in je do zadnjega kotička napolnilo dvorano Krekovega doma. Jesenčani so pridni obiskovalci gledaliških predstav, ki so na Jesenicah skoro čisto zamrle. Zeleti je, da »Aljaž« poskrbi za to, da nudi Jeseničanom na svojem odru boljša in globlje zajeta dela. Materielni uspeh je bil prav dober, o moralnem uspehu naj razmislija vsako dan, ce.

Novi grobovi

† Helena Cenčič

Našega ljubega prijatelja in uredniškega tovariša g. Viktorja Cenčiča je zadela bleda izguba. Na svojem domu v Kamniku mu je umrla njegova dobra mamica gospa Helena Cenčič, vdova po pokojnem nadučitelju. Dosegla je visoko starost 88 let. Bila je vzgljed skrbne, ljubčete krščanske matere, katera je vse svoje otroke lepo vzgojila, da so ji delali na stara leta čast in veselje. Plemenitost njenega srca je razodevala njena ljubezen do svetlice in pelja. Okna njenega stanovanja so bila vedno polna cvetočih rož. Skoro pol stoletja je prepevala v čast Bogu kot cerkvena pevka — sopranistka povsod, kjerkoli je služboval njen rajni mož. Samo v Kamniku je pela 30 let. Bolehala je le tri dni, pa se je mirno in udano preselila v večnost po plačilo za vse dobro, kar je storila na zemlji. Pogreb bo v petek ob 4 popoldne na pokopališču na Zale pri Kamniku. Naj ji sveti večna luč! Hudo prizadete svojce, posebno pa našega dragega tovariša Viktorja, naj tolaži ljubi Bog!

★

† Rozalija Škerli, rojena Hvastija, užitkarica v Stožicah št. 24, je včeraj po kratki, mučni bolezn, previdena s sv. zakramenti, mirno v Gospodu zaspala, v starosti 75 let. Pogreb blagopokojne bo danes ob 4 popoldne. Pokojna je bila tiha in skromna, vedno Bogu vdana žena. Naj ji bo zato mirni pokoj!

† Ing. Hano Luckmann je 11. t. m. na lovu na Krimu nenadno umrl, zadet od kapi. Pokojnikovo truplo so prepeljali v Ljubljano na stanovanje, Karlovska cesta 18, odkoder bo pogreb danes ob 4 popoldne. Naj počiva v miru! Svojem naše sožalje!

Nočno delo v pekarnah

Ljubljana, 12. oktobra.

Danes dopoldne je bila na banki upravi v Ljubljani anketa glede nočnega dela v pekarnah. Anketo so pokrenili pekovski delavci, ki so predlagali, naj bi se nočno delo ukinito, odnosno se določil natančen čas, kdaj se začne zjutraj delo. Anketo je predsedoval dr. Pfeifer, udeležili pa so se je za Zbornico za TOI dr. Pretnar, za Delavsko zbornico F. Uratnik, za mestno občino ljubljansko Svetel, za mariborsko Rodošek in ptujsko Zavodjal ter za Inspekcijo dela ing. Baraga. Udeležili so se ankete zastopniki pekovskih združenj iz Ljubljane, Maribora, Celja in Ptuj ter zastopniki delavskih organizacij.

V teku razprave se je pokazalo, da delodajalci niso za odpravo nočnega dela, ker pravijo, da konzumenti potrebujejo zjutraj svež kruh. Za vse delo pri izdelavi pa je potrebna okoli 4 ure. Nasprotno pa so trdili zastopniki delavstva, da zadostujeta dve uri. Kakor omenjeno, so delodajalci načelno za obdržanje sedanjega nočnega dela, pristali pa bi na kompromis, ki je bil predlagan, da bi se nočno delo uredilo enotno tako, da bi se določila na podlagi vsestranskih izkušenj enotna ura, kdaj se lahko začne z delom, S tem bi se nočno delo omejilo. Sedaj se bodo vršila nadaljnja razpravljanja na tej podlagi.

prvo prehranjevalno sredstvo, a si v času žitnih bolezn ne zna pomagati. — Pela knjiga JD je »Evangelij«, ljudska razlaga evangelijev z nekatere aplikacijami na sočasno življenje. Napisal ga je vrhbosanski nadškof dr. I. Šarič, ki je znan po svojem toplem jeziku. Za tiste, katerim je knjiga namenjena, je povsem dobro zajeta. — Cena posameznim knjigam je 10 Din, Jeronimski naročniki pa dobo vse knjige redne izdaje za 20 Din. L. G.

★

Poljska literarna akademija, o kateri se je že več let govorilo, bo prihodnje dni stopila v življenje. Imela bo 15 članov, izmed katerih jih bo 7 imenoval ministrski predsednik.

★

Sarajevsko Narodno gledališče brez deficita. Dasiiravno so vsa sodobna gledališča v finančnih zadregah in mnoga so se že morala radi tega zapreti vrata, je sarajevsko Narodno gledališče kot beremo v listih, denarno povsem v dobrem stanju. Zadnje tri igralne sezone so namreč potekle brez deficita. Mimo tega je isto gledališče že izplačalo vse stare dolgeve, ki so znašali nad milijon dinarjev. Pa tudi številno obiskovalcev raste leto za leto. V igralni sezoni 1929-30 je obiskalo gledališče 53.000 oseb, 1930-31 že 63.000, leto kasneje 78.000, preteklo leto pa kar 90.000 oseb. V tekoči sezoni se je obisk še za 50% od lani višal. Da bi se tudi ljubljanskemu kaj kmalu na bolje obrnilo!

★

Smrt italijanskega komponista. V Monte Carlu je umrl v starosti 75 let italijanski komponist Mario Costa, ki je znan po operah: »Zgodovina Balazza« in »Kapitana Fracasse«.

Nesrečna

pravdarska strast

Ljubljana, 12. oktobra.

Na hodniku okrajnega sodišča pred sobo, kjer je sodnik dr. Rupnik vodil veliko razpravo zaradi služnostne pravice vožnje po mali poti, se je danes zbrala velika množica kmetov, kmečkih fantov, deklet in žena, ki so bili vsi povabljeni za priče. Med njimi so se menjavali živahni pogovori. Sodenega reporterja je stvar zanimala. Slišal je pred dnevi, da se je med dvema sosedoma, doma iz nekega prijaznega naselja v bližnji občini, vnela huda pravda, ki bo pač veljala lepe denarje. Gre za vprašanje, ali ima sosed X. pravico voziti po poti, ki vodi čez parcelo sosedu Z. Bila je koncem septembra že komisija na lieu mesta, kjer je sodnik zaslišal nad 70 prič. Na današnjo razpravo pa jih je bilo povabljenih nad 50. Vsa vas je zapletena v to pravdo.

Med današnjo razpravo je nastal pravi značilen incident, ki kaže, kam dovede pravdarska strast človeka, ki skuša z vseni sredstvi obdržati sebi zmagoto. Neka kmetica je kot priča povedala sodniku: »Tožnikovemu očetu sem dolžna 6000 Din. Oče je večkrat prišel k meni na dom in me nagovarjal, da bi pri sodišču pričala, da sem bila takrat tam gori, ko je toženec vzel njegovo hčerko prijel in vrzel v grapo, da je potem imela krvavo roko. Povedala sem očetu, da tega nisem videla, da ne morem pričati. Oče pa mi je dejal: »Vseeno! Z eno roko moraš prisegati, z drugo pa figo v žepu držati.« Tožnikov oče je še pristavil, da bo vsakega, kdor od njegovih dolžnikov ne bo zanj pričal, dal advokatu, da ga takoj prime za dolg, če pravdo izgubi.«

Dolga razprava je trajala ves dan do poznega večera. Kakšen je rezultat, za enkrat še ni znano, ker bo sodba pozneje objavljena. Stari oče bo pač imel sitnosti zaradi napeljevanja h krivemu pričevanju.

Zemljiška knjiga

priča o težavah

Kaj še pripoveduje zemljiška knjiga ljubljanskega okrajnega sodišča? O krizih in težavah, ki tišče okoliškega kmeta in meščana. Septembra je bilo zaznamovanih 84 realnih eksekucij za 503.655 Din, dočim avgusta pri 87 posestvih za 479.105 Din. Mnogi posestniki-obrtniki se bore za svoj sestanek, ne morejo zmagovati pripepkov za delavsko zavarovanje niti ne plačevati davkov. Pa tudi podjetniki v mestu imajo iste težave z davki in prispevki. Drugi zopet ne morejo plačevati obresti od posojil in tudi ne odplačevati dolga, tretji pa so tako obremenjeni s terjatvami, da obupno gledajo, kdaj bo posestvo prodano. Eksekutivno so bili na mnogih posestvih intabulirani prav mali zneski, kakor 191, 204 in 317 Din.

Dražbeno postopanje je bilo uvedeno proti 27 posestnikom za skupno vsoto 378.059 Din, celo zaradi 215 in 151 Din so prišla posestva na dražbo. Prodajno postopanje pa v večini slučajev ni bilo izvršeno, marveč je bilo postopanje poprej ustavljeno.

Za vsoto 322.577 Din je bilo uvedeno 11 prisilnih uprav raznih posestev. Pri 15 posestvih je bil zaznamovan prednostni vrstni red za 4.365.000 Din. v zemljiški knjigi pa sta bili naposled zaznamovani samo 2 dediščini za 141.450 Din in 43.000 Din. Zemljiška knjiga je septembra zaznamovala na raznih transakcijah 13.851.277 Din prometa.

Polovične vožnje državnih nameščencev

Izdajanje legitimacij za vožnjo po polovični ceni za državne nameščence.

V Službenih novinah kraljevine Jugoslavije št. 203 z dne 7. septembra t. l. je izšla objava belgrajskega železn. direkcije glede naročanja legitimacij za polovično vožno ceno na železnicah in državnih ladjah za državne nameščence.

Ker so se nekatera državna oblastva že informirala pri ljubljanski železniški direkciji, če bo treba odslati naročevati predmetne legitimacije pri belgrajski direkciji, se pojasnjuje, da velja dotična objava le za državna oblastva in urade, ki leže na teritoriji belgrajske železniške direkcije.

Direkcija državnih železnic v Ljubljani je slej ko prej pristojna za izdajanje uradnih legitimacij za oblastva in urade, ki leže na teritoriji dravske banovine.

FOTOAPARATE

svetovnih trdk Zeiss-Ikon, Rodenstock, Voigtlander, Welta, Certo itd. ima vedno v zalogi fototrgovina Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani, Miklošičeva c. 3

Na razvalinah prestolnice Judov

Odkopnine potrjujejo sv. pismo

Novejša raziskovanja arheologov vedno bolj potrjujejo zemljepisne, kakor tudi zgodovinske podatke svetega pisma, in sicer stare in nove zaveze. Skoro ne mine mesec, poroča »Neues Wiener Journal«, da ne bi prišel kakšen arheolog z novimi podatki, ki v vseh podrobnostih potrjujejo to ali drugo mesto v svetem pismu. Tako je pred kratkim neki učenjak točno določil mesto, kjer je stal nekdanji Emav, to je kraj, kjer se je Kristus prikazal obema apostoloma.

Dr. Mader, nemški raziskovalec in član Goerresove družbe si je nedavno postavil za nalogo, da razreši uganko palestinskega mesta Hebrona. Sveto pismo namreč poroča, da je bil Hebron glavno mesto Judeje in ena izmed najstarejših prestolnic na svetu. Hebron se je prej nazival po svojem ustanovitelju Arba. Arba je bil namreč slaven mož, kakor poroča sveto pismo iz rodu Enacim. Arabci imenujejo Hebron El Khalil, kar pomeni božji prijatelj. Po smrti Sare je Abraham kupil Efronsko polje. Na tej zemlji je bila tudi votlina Makpela, ki jo je Abraham izpremenil v družinsko grobnico. Tam je bila tudi pokopana Sara, Abraham sam in pozneje tudi sin Izak, nadalje Rebeka in Jakob.

V srednjem veku je nastalo o Hebronu mnogo pripovedk. Tako na primer, da je bila pred Hebronom njiva, kjer je Bog vzel ilovico, iz katere je naredil človeka. Nedaleč od tega je votlina, ki jo Arabci imenujejo Ain Gidedeh in o kateri so takrat govorili, da sta se v njo zatekla Adam in Eva, ko ju je Bog pregnal iz paradiza. Mohamedanci tudi trdijo, da je na tem mestu Kajn umoril Abla. Muslimani so na tem mestu celo zgradili na čast Kajna mešedžo in v resnici tudi častijo Kajnov grob, čeprav je Kajn umoril svojega brata.

Tudi v židovski zgodovini igra Hebron važno

vlogo. Jozve je zasedel mesto po zmagi pri Gabao-nu. David je spremenil Hebron v svojo prestolnico. Ta čast je mestu tudi ostala, dokler ni David zavzel Jeruzalema. Za časa grških cesarjev si je Hebron zopet pridobil del svoje stare slave in ko so pozneje Arabci zavzeli Palestino, so izpremenili Hebron v sveto mesto.

Danes je Hebron majhno mesto, ki ima komaj 20.000 prebivalcev. Ti so skoro vsi mohamedenci. Tujci zanimajo samo grobovi patrijarhov, ki so v neki mešedži. Turisti se radi ustavljajo v krajih Mambre, ki leži severno od Hebrona na poti v Betlehem. To so razvaline mesta Haram Rame-teh, Khadil. V 12. stoletju po Kr. je nastala pripovedka, da je tu stal hrast, pri katerem se je Bog pokazal Abrahamu. V svetem pismu stoji: »Gospod se je prikazal v dolini Mambre, ko je sedel na pragu svojega šotora v poletnem času in ko je dvignil oči, so se mu prikazali trije možje. Takrat je Abraham naznanil, da bo dobil sina. Pozneje se je Gospod prikazal Abrahamu v podobi treh angelov, ki so mu naznanili rojstvo Izaka, razpad Sodome in Gomore. Pod tem hrastom naj bi bil imel tudi Jozef svoje skrivnostne sanje. Tako pripoveduje pripovedka.

Raziskovalci si spričo teh zamotanih sporočil niso mogli priti na jasno, kje so pravzaprav ostanki svetopisemnega Hebrona. Nikakor niso mogli določiti kraja, oziroma mesta, ki naj bi bilo isto- vetno s tistim, ki ga omenja sveto pismo. Vse to se je zdaj posrečilo raziskovalcu dr. Maderju. Ta je lahko tudi dokazal, da so ostanki slavne Konstantinove bazilike v notranjosti obzidja Harama. Odkrili so tudi Hadrijanov trg, o katerem so pisali stari pisci. Tako je dr. Mader rešil skrivnostno uganko in s tem tudi starega Hebrona, ki je stal na tem mestu.

Salamonova sodba

»Temp« *poroča iz Budimpešti o edinstvenem sodnijskem odloku v zadevi pohabljenega berača, ki je tožil mestno električno železnico. Žrtev nesreče, vojni invalid z eno nogo, je izgubil pri nesreči še drugo nogo. Zahteval je odškodnino, ki se je zdela tramvajski družbi pretirana. Tako je prišlo do pravde. Sodnik je prišel na izvirni domislek. Zavrnil je tožitelja in mu ni priznal prav nobene odškodnine, »ker je beračenje vir vseh njegovih dohodkov. Torej ne pomeni v tem primeru izgube druge noge nikake poškodbe.« (1) tem- več bo le zvišala tožiteljeve dohodke. Saj bo še bolj ganil ljudi in bo deležen tem izdatnejše miloščine.« Ponesrečenec se je zdaj obrnil na vsklie- no sodišče, ki bo morebiti izkazalo več usmiljenja in socialne pravičnosti.*

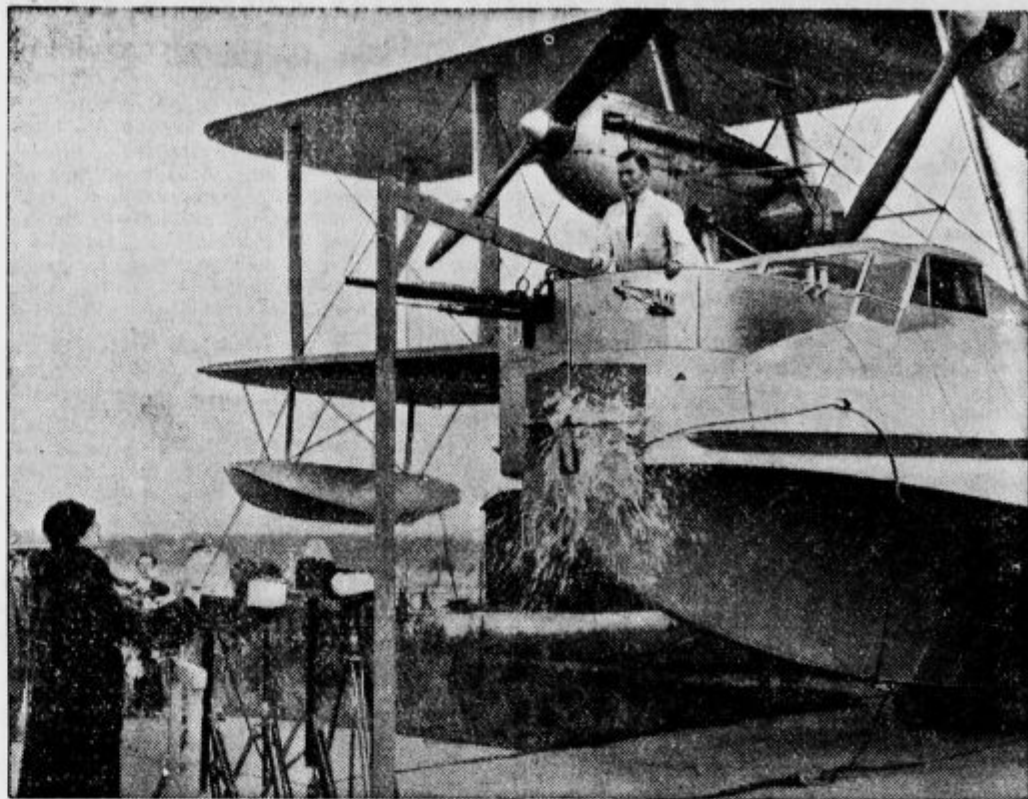

Za 100-letnico rojstva znanega izumitelja Alfreda Nobla bodo na Švedskem izdali spominske plakete. Na eni strani bo Noblova slika, na drugi strani pa simbolični prizor.

Izobraženci izumirajo

Dr. Hearst, prof. v Cambridgeu, je predaval na letošnjem kongresu Britske znanstvene družbe o naglem izumiranju izobražencev, ki je prva posledica splošnega nazadovanja rojstev in pomeni veliko grožnjo za mednarodno kulturo na Angleškem, Francoskem, Nemškem, Holandskem in povsod. Dr. Hearst predlaga, da bi plačale države vse izdatke za šolanje nadarjenih otrok, ki bodo lahko spopolnili vedno bolj redke vrste izobražen- cev. Znanost zdaj lahko določi nadarjenost otroka v najbolj nežni dobi in zanesljivo napove, kaj ob- ljubuje v bodočnosti.

Nese dvaset stotov bomb!

Veliko angleško pomorsko letalo »Perth« *je bilo pravkar krščeno. To je prva zračna ladja. Ze na sliki se vidi 3.5 cm brzostrelni top. Poleg tega nosi letalo s seboj tri strojne puške in naloži lahko 20 stotov bomb. Lahko leti v daljavo 3000 km, in sicer z brzino 235 km na uro. Ako se ta tip letal obnese, bo angleška mornarica uvedla celo serijo takšnih letal.*

Kdor ga zmerno srka

bo dolgo živel

Ko je bil italijanski zidar Giovanni Mascali pred 80 leti zidar v Sirakazah v Ameriki, mu je napovedal zdravnik predčasno smrt, če ne bo opu- stil vina. Mladenč je sporočil svojo usodo ženi in materi. Vsa družina je prisegla, da ne bo imela v hiši niti kapljice vina. Mascali je ostal živ, na- predoval za polirja in hišnega lastnika ter letos obhaja 105. rojstni dan. Poročevalci, ki so ga prišli pozdravljati, so hoteli spisati članek o koristnosti brezalkoholnega življenja, a doživeli so presene- čenje. Slavljenec jim je v zadregi izdal svojo skriv- nost. — Od kar je ostala naša hiša brez vina, — je povedal, — sem ga vtihotapljal dnevno v uto na vrtu, kjer leži moje zidarsko orodje. Dnevno sem tja zahajal sedem do osemkrat, tako da nisem nikoli bil žejen. — Tako ne ve nihče, iz katerih virov je bilo Mascaliu naklonjeno dolgo živ- ljenje.

Slika s potovanja jugoslovanskega kralja v Cari- grad. Naš kralj v družbi Kemala paše.

Razbojniški avtomobil - čudo moderne tehnike

Medtem ko se pokori čikaški strah Al Capone je ječi, so prodale oblasti na dražbi ono, kar so mogle zapleniti v njegovi hiši. Čudaški Anglež Marhouse je kupil razbojniški avtomobil in se baha zdaj z njim po Londonu. »Daily Mail« *prinaša podroben opis tega vozila, ki je bilo naročeno pri tvrdi Cadillac in stalo lastnika nad 20.000 dol- larjev. Mogočem 8-cilindrski motor takoj razvija popolno brzino, ki znaša 200 km na uro, čeprav tehta voz tri in pol tone. Stranska oklopna vrata so po 150 kg težka. Voz in bencinski tank sta neprodorna za kroglo. Potnikom so na razpolago puške v zaboji pod sedeži in strojnica, ki se lahko obrača na vse strani. Od zadaj so vidne v stenah samo strelne line. Nevidna okna so opremljena z 3 cm debelimi jipami, ki kljubujejo slehernemu strelu in udarcu. Notri je radijska postaja za spre- jemanje in oddajanje vesti. Od zadaj ima avtomobil lice velikanskih živordežih gosli. Ta oblika se je morala razbojniku zdeti posebno lepa.*

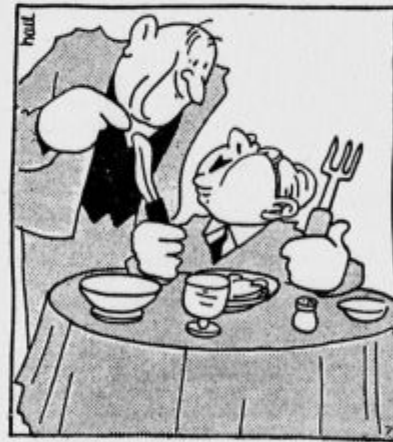
„Praktična“ postrežnica

70-letna snažilka Osrednjega historičnega ar- hiva v Petrogradu, Marija Thorn, je bila obsojena na osem mesecev prisilnega dela. Dnevno je od- našala po snaženju poslopja zvečer domov debele sveženj starih platnenih zemljovidov, načrtov itd. Oprala je svoj plen z milom v vroči vodi in spre- menila zgodovino, oziroma zemljepis v platno, ši- fon, kaliko in drugo blago. Porabila je vse potem za perilo, robce, prevleke, ki jih je z lahkoto pro- dala na trgu. To je delala tri leta. Sodišče ji je določilo najnižjo kazen glede na njeno starost.

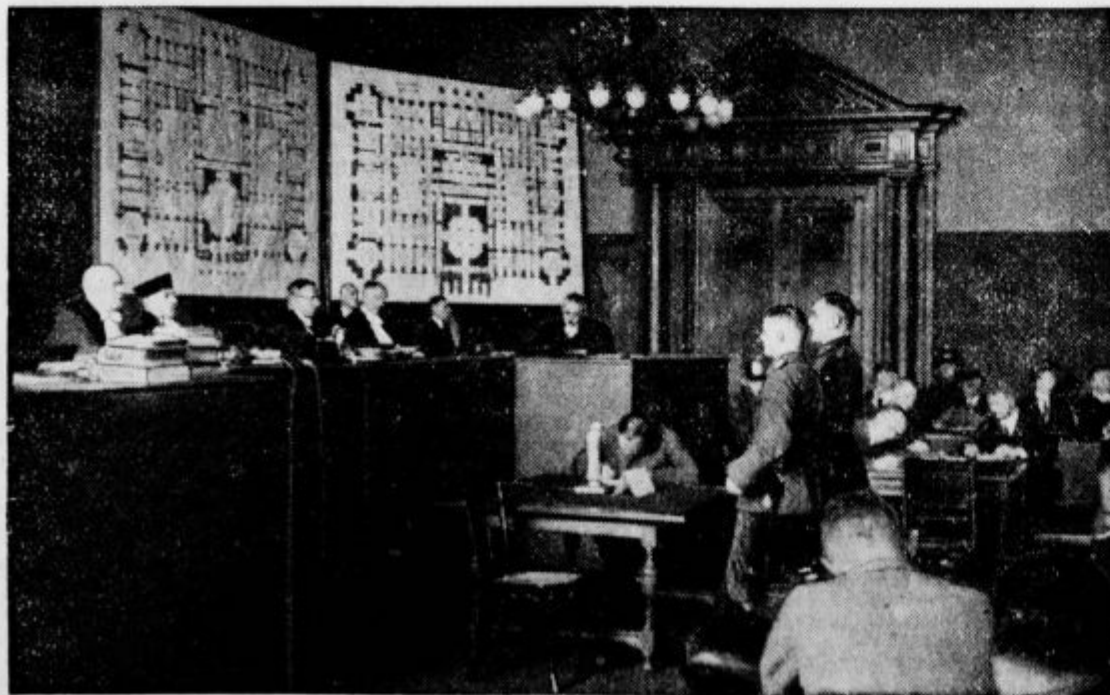
Dunajski gasilci - so iznajdljivi

Dunajski ognjegasci so si priborili mednar. slavo, toda ne delajo zastoj. Pobirajo za vsako zahtevano pomoč uradno določeno pristojbino. Zato daleč presega njihovo udejstvovanje ožje področje z ognjem zvezanih nasreč. Dunajčani nazivajo svoje ognjegasce celo »Mädchen für alles« *(dekla za vse). Zakaj, ko bodo pričeli predmestni krčmarji točiti novo vino, nastopi lahko več primerov popolne onemoglosti. Vinjena družba, ki ne more skrbeti za onemoglega izletnika, telefonira ognjegascem. To stane samo tri šilinge razen bencina, ki ga po- rabiti rešilno motorno kolo. — Če pobegne iz Pratra opica — zopet pridejo ognjegasci z lestvo in mrežo. Tudi ta usluga se plača po tarifi. — Če pride kdo pozno zvečer domov in se prepriča, da je pozabil, oziroma izgubil ključ, mora pač iskati ključavni- čarja, ki ponudi seveda spi. Dunajčani samo tele- fonirajo ognjegascem. Plačajo za to podnevu 5 in ponoči 7 šilingov. — Neki Američan, ki je zvedel o tarifi ognjegascem, si je sklenil privoščiti zabavo in naznanil izmišljen požar. Ognjegasci so prišli, se prepričali, da so bili potegnjeni in se mirno vrnili domov. A objestnež je prejel zasoljen račun. Moral plačati pol ure dela za 28 mož, pet avto- mobilov in parno škroplilnico. To ga je stalo skoraj 10.000 Din. — Seveda delajo ognjegasci kakor po- vsod brezplačno, če pomeni ogenj javno nevarnost. Ne računajo ničesar tudi revežu, če ga potegnejo iz vode. A premožnejši ljudje, ki padejo v Donavo, morajo plačati pristojbino za rešitev.*

»Gospa, prosim vas, oprostite mi, kužek mi je v parku utekel.«
»Za božjo voljo, zakaj pa niste tega takoj spo- ročili stražniku?«
»Saj sem prav takrat, ko se je to zgodilo, go- vorila z njim.«

»Kaj pa ješ?«
»Zdrane podplate!«
? ? ? ? ?
»Ali ne razumeš, vkuhane parklje.«

Glasoviti lipski proces radi požiga nemškega parlamenta je bil prenesen iz Lipskega v Berlin. V Berlinu se vrši obravnava v eni izmed mnogih dvoran nemškega državnega zbora. Leva slika nam kaže prizor iz sodne dvorane. — Na desni sliki prizor izpred nemškega parlamenta. Od leve proti desni: bolgarski advokat Grigorov iz Sofije, nadalje oče obtoženega Popova, bolgarski bra- nilec Stefan Dečev in francoski advokat Villard iz Pariza.

Gospodarstvo

Gospodarstvo Južne Srbije

Ljubljana, 12. oktobra.

Danes je prispel v Ljubljano g. Mil. R. Gavrilovič, ki je napisal knjigo o gospodarstvu južne Srbije. V razgovoru z njim smo izvedeli, da je prišel organizirati obisk gospodarstvenikov iz Slovenije v Južno Srbijo. Namen tega obiska je, da zainteresirane Slovence tudi za skupaj južnosrbskih proizvodov, ki bi prišli v poštev za naš trg. Omeniti je, da je Južna Srbija postala v gospodarstvu naše države zelo važna štinitelj, ki dobiva vedno večji pomen. Veto bodo čimti, s njimi tudi za nas koristni.

V Skopju je izšla knjiga Mil. R. Gavriloviča z naslovom »Privreda Južne Srbije«, ki je prvokoličnik toliko obsežni in pomenljivi pregled gospodarskega udeleževanja te pokrajine, napisan zadnjih dvajset let (180 strani, 20 Din). Gospodarski pomen Južne Srbije je danes večji kot bi človek na prvi pogled mislil. Tu uspevajo nekateri pomembni sadeži (tobak, riž, mak za opij) in sviloprejk, ki jih je v drugih delih naše države malo ali nič. Doslej smo imeli vsega en sorazmerno dober pregled gospodarskega udeleževanja Južne Srbije, ki ga je se leta 1914 izdalo ministarstvo na-

rodnega gospodarstva kraljevine Srbije. Ta pregled je danes seveda že zastarel in zlasti v statističnih podatkih docela neuporaben, zlasti se, če se zavedamo velikanskega gospodarskega razmaha v Južni Srbiji v zadnjem poldrugi desetletju.

Zato je knjiga M. Gavriloviča več ko dobrodošla. Pisec upošteva vse panoge gospodarskega življenja in časovno detajlno informira o razvoju posameznih panog. Obširno razpravlja o tobaku, opiju, sadjarstvu, svilarstvu, ribarstvu (ohriško in Prespansko jezero, jegulja), zadrugarstvu (danes ima Južna Srbija ca 400 zadrug), industriji (čez 100 podjetij z domačim in tujim kapitalom), rudarstvu (ki bo čez čas po mnenju strokovnjakov postalo najmočnejša in najrentabilnejša gospodarska panoga v Južni Srbiji), o denarnih zavodih, turizmu itd. Vedeti je treba, da je bila Južna Srbija v pogledu gospodarsko-industrijskega razvoja do leta 1920 docela zanemarjena, dasi ima vse predpogoje za močno gospodarsko življenje. V knjigi je po no dragocena statističnega materiala iz zadnjega časa. Studija M. Gavriloviča je več ko koristna, ker v dovolj polni meri predstavi celotno sliko gospodarske moči in vitalnosti Južne Srbije.

Proti krošnjarstvu

Banska uprava je izdala dne 26. septembra novo okrožnico vsem okrajnim in mestnim načelstvom, okrajni izpostavi v Skopju Lohi in upravi policije v Ljubljani ter predstojništvu mestne policije v Celju in Mariboru. Okrožnica se glasi:

Dodatno k okrožnici z dne 16. septembra t. l. VIII. No. 3341/2, s katero se je odredila najstrožja kontrola trgovskih potnikov in okrožnici z dne 13. septembra t. l. VIII. No. 4270/1, s katero se je pojasnilo veljavni krajinjski predpisi, se po naročilu g. pomočnika ministra financ z dne 12. septembra t. l. Pov. Šl. 932/IV. in z ozirom na sočasno prošnjo Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, opozorite pa pravkar izdana navodila z naročilom, da z isto strogostjo izvedete nadzorstvo nad krošnjarji in proti njim postopate, kakor vam je naročeno glede trgovskih potnikov.

Carinska oblastva nahajajo pri prebivalcih pogosto blago tihotapskega izvora, pri čemer se dotični izgovarjajo, da so blago kupili od nepoznatih oseb. Dokazano je in turadno dobro znano, da so krošnjarji posredovalci tihotapskega blaga, zlasti monopolskih predmetov (nežigosani vžigalniki, tobak in cigaretni papir), pa tudi moralno oporečnega blaga (preservativov, pornografskih predmetov itd.), tako da državni interes in nujni oziri na javno moralo zahtevajo pogosto in energično preistrževanje krošnjarjev. Čeprav obrtni zakon v § 397 ne stavi visoke denarne in zaporne kazni, niti zablenu blaga ne dovoljuje (kolikor ne gre za prekršek § 399), pa je po § 185 obrt. zakona odvzeti dovolilo osebam, ki ne izpolnjujejo pogojev § 179, ali ki so bile že enkrat kaznovane zaradi prekrška krošnjarskih predpisov. Tudi tu bodi kazni stroga, a pravična.

Da ne bo dvoma, se opozarjate vnovič na predpisane odredbe o krajih, v katerih je krošnjarije prepovedano. (Uradni list 266/74 iz leta 1928), po kateri je poleg Ljubljane, Maribora, Celja in Ptuj ter Bleda, Rogaske Slatine, Dobrne in Radencev, — v poslednjih 5 samo v sezoni — prepovedano krošnjarije v vseh obmejnih krajih. V navaden kraj, pa je dovoljeno krošnjariji prebivalcem duvanjskega, livanjskega in imotskega okraja, dasi jim ni dovoljeno krošnjariji v obmejnih krajih. Tako zvanim privilegiranim krošnjarjem (pri nas Kočevarjem in Črnomeljem za tako zvano kočevsko blago; t. j. južno sadje in slaščice) pa je dovoljeno krošnjariji povsod. Prebivalci zgoraj označenih treh okrajev ne spadajo med privilegirane, smejo pa, če jim ni posebej zabranjeno, obiskovati seje in tržne dneve povsod. Z ozirom na to pravno stanje ni dovoljeno nikomur krošnjariji s trgovskim (galerijskim, manufakturnim itd.) blagom v obmejnih krajih, glavnih mestih in kopališčih, kolikor ne velja izjema za prebivalce onih treh okrajev, kakor je zgoraj omenjeno.

Opozarjate se nadalje, da vidiranje krošnjarskih knjizic ne velja več in zato tudi ne zlagavanje krošnjarijev pri uradih. Krošnjariji, ki kršijo monopolske predpise, naj se vselej po zaslišanju izroče organom finančne kontrole.

Vpisi v trgovinski register. V Zagrebu je bila vpisana v trgovinski register dne 26. julija tvrdka Depozitar za promet novina in časopisa Gračanin I. Gajo iz Zagreba. Tvrdka se bavi z zastopništvom agencije Avale za uvoz in promet inozemskih novin in časopisov na področju dravske, primorske, zetske in večine savske banovine.

Izprememba firme. V zvezi z izpremembami v Nemčiji je najbrž tudi izredni občni zbor tvrdke Jugosl. Rudolf Mosse d. d. Zagreb 11. novembra, kjer bodo sklepali o izpremembah naziva tvrdke in pravil.

Prodajna centrala za špirit v Belgradu ima občni zbor 30. oktobra.

Nasiška bo delila za 1932-33 2,5% dividende (2,50 šv. fr.). V prejšnjih dveh letih ni bilo dividende (glavica 22,28 milj. šv. fr.). Občni zbor bo 30. oktobra v Ženevi.

Dotok zlata v Švic. Najnovejši izkaz švicarske Narodne banke za 7. oktober kaže dvig zlata za 12,4 milj. tr. in ravnatno dvig deviz za 5,05 milj. šv. fr. Obtok bankovcev in obveznosti po vidu so krite s 94,3 odst.

V Avstriji bodo kovali tolarje Marije Terezije. Z Dunaja poročajo, da so mislili še pred nedavnim, da bodo popolnoma prenehali s kovanjem tolarjev Marije Terezije, ki so služili kot najbolj kurantno plačilno sredstvo v velikih predelih vzhodne Afrike. Sedaj pa so naročili iz Sudana, pa tudi iz Arabije in Abesinije velike količine tih srebrnih tolarjev, kar omogoča zopet dobro zaposlitev avstrijski kovnici denarja.

Nemci se branijo tujih žarnic. Kakor smo pretekli teden poročali, proti nemški industriji žarnic zaradi poteka važnega patenta velika nevarnost, da bodo Japonci preplavili nemško tržišče. Zaradi tega je nemška vlada zvišala carino za žarnice od 80 na 200 mark za 100 kg, za večje žarnice in na 1200 mark za manjše žarnice (v takozvanem višjem tarifu celo na dvojno stopnjo tega). Toda vsaka država lahko uvaža toliko kolikor je uvažala doslej, tudi še nadalje, le za večji uvoz velja povečana carina. S tem bo preprečen tak uvoz, ki bo večji od povprečja zadnjih let in ki bi predstavljal dumping.

Za mobilizacijo vlog v Ameriških bankah namerava Roosevelt ustanoviti posebno likvidacijsko družbo, ki bo sodelovala z Reconstruction finance Corporation. Družba bo imela glavne poldrugo milijardo dolarjev in bo skušala mobilizirati takoj polovico zamrznjenih bančnih depozitov: 1 milijardo dolarjev. Plačala bo polovico v gotovini. Družba bo izdala svoje akcije proti zadolžnicam. Te zadolžnice

bo dala potrebnim bankam, ki jih bodo lahko rediskontirale pri bankah, članicah federalnega rezervnega sistema.

Dobave. Dne 17. t. m. bo pri intendanturi komande Drav. div. obl. v Ljubljani javna ustmena licitacija glede dobave pisarniškega materiala (papir, kuverte, svinčniki, motor, risalni žeblički, beli bombaž, traki za pisalne stroje itd.). — Dne 19. t. m. bo pri III. oddelku Zavoda za izdelavo obleke v Zagrebu oletna licitacija glede dobave 7000 parov planinsko-smučarskih čevljev. — Dne 3. nov. bo pri komandi pom. arzenala v Titovu četna licitacija glede dobave tkanine za zastave. (Oglaš se na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri omenjenih komandah.)

Oddaja del za gradbo cest bo izvršena na oletni licitaciji dne 21. t. m. pri inženjerskem oddelku komande sav. div. obl. v Zagrebu. (Oglaš se na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem oddelku.)

Oddaja popravil dvorske čakalnice in naprava odprte verande pred čakalnico na postaji Lesce-Ble 1 se bo vršila na podlagi pismenih ponudb, katere je vložiti do 16. t. m. pri gradbenem oddelku ravn. drž. v Ljubljani. (Oglaš se na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem oddelku.)

Dobave. Prometno-komerc. oddelk ravn. drž. železnice v Ljubljani sprejema do 16. t. m. ponudbe glede dobave 7600 m stena — Ravn. drž. rudnika Velenje sprejema do 16. t. m. ponudbe glede dobave 4000 kg čistega bencina za jamske svetilke; do 31. t. m. pa glede dobave 5000 kg riža, 720 kg kave, 2500 kg svinjske masti, 2000 kg bučnega olja, 1200 kilogramov terpentinovnega olja, 4000 kg koruznega zdroba in 2000 kg pšenicega zdroba. — Dne 13. nov. bo pri ravn. pom. prom. v Splitu oletna licitacija glede dobave tiskovin. (Predmetni oglaš z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani interesom na vpogled.)

Specijalna statistika morskega ribarstva bo oddana v tisk na oletni licitaciji dne 15. nov. pri ravn. pom. prom. v Splitu. (Oglaš se na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.)

Prodaja jute-vreč bo na podlagi pismenih ponudb, katere je vložiti do 31. t. m. pri ravn. drž. rudnika Velenje. (Oglaš se na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri ravn. rudnika.)

Borza

12. oktobra.

Denar

Čurh je ostal neizpremenjen, London je popustil, vsi ostali tečajni pa so narasli.

Avstrijski šiling je bil na ljubljanski borzi zaključen po 8,75, na zagrebški po 8,58 in belgrijski po 8,57 in 8,55. — Grški boni so notirali v Zagrebu 30,75—40 (39,75, 40), v Belgradu 39—40 (40). — Ljubljana Amsterdam 2307,07—2318,43, Berlin 136,25—1372,05, Bruselj 796,91—800,85, Čurh 1108,35—1113,85, London 176,64—178,24, New York 3763,83—3792,09, Pariz 224,04—225,16, Praga 169,70—170,65, Trst 300,18—302,58.

Čurh. Pariz 20,21375, London 15,97, New York 342, Bruselj 71,92, Milan 27,125, Madrid 43,15, Amsterdam 208,25, Berlin 123, Dunaj 72,53—57, Stockholm 82,35, Oslo 80,25, Kopenhagen 71,35, Praga 15,32, Varšava 57,75, Atene 2,95, Carigrad 2,47, Bukarešta 8, Helsingfors 7,05.

Dunaj. Dinar notira 8,84 den. Pariz. Ob 11,45. London 79,05, New York 16,94, Zlato v Londonu 133/5.

Vrednostni papirji

Posebnih izprememb v tečajih ni bilo, le dolarški papirji so popustili. Na zagrebški borzi je bilo zaključenih samo 500 kom. vojne škode.

Ljubljana. 7% inv. pos. 50 den., agrarji 27—28,50, vojna škoda 242—245, begl. obv. 36,50 den., 8% Bler. pos 35—37, 7% Bler. pos 33—24, 7% pos. DHB 43 den.

Zagreb. Priv. agr. banka 224—227, 7% inv. pos. 50 den., agrarji 27—28,50, vojna škoda 242—245,0 (242, 243), 12, 242,50—243 (242, 244), 6% begl. obv. 36,50—37,50, 8% Bler. pos. 35—37, 7% Bler. pos. 33—33,75, 7% pos. DHB 43 den., — Seferana Oselek 169 bl., Impex 50 den., Isis 40 bl., Trboveljska 80—100.

Belgrad. Narodna banka 3600 den., Priv. agr. banka 225 den., 7% inv. pos. 51,50—53 (52,50), agrarji 27—28,50, vojna škoda 243—244 (243,50, 244,50), 12 243,50—244,50 (244,50), 6% begl. obv. 37,40—37,60 (37,65, 37,40), 7% Bler. pos. 33,50—34,50 (34,50).

Dunaj. Don.-sav.-jadr. 53,85, Länderbank 16,25, Narodna banka 150, Steg 15,25, Alpine 9,60, Rima 20,15.

Žitni trg

Novi Sad. Koruza bl., sr., nova sušena za oktober 56—58. Ostalo neizpremenjeno. Tendence mirna. Promet 51 vagonov.

Hmelj

Nürnberski hmeljski trg. Kölnische Volkszeitung piše, da je letos položaj na Nürnberskem trgu katastrofalen. Pivovarne in trgovci kupujejo skoraj brez izjeme naravnost pri producentu. Promet, ki je včasih znašal dnevno 1000 in več bal, ne dosega marsikakšen dan niti 10 bal. Seveda pa je zanimanje za tržne novice v Nürnbergu še vedno znatno. Povpraševanje je zadnja dva tedna slabo in se cene niso moge izboljšati. Dovozi v septembru letos so znašali 25.229 (lani 39.192) stotov, od tega iz Jugoslavije 2568 stotov. Jugoslavija je med inozemskimi dovozniki na 1. mestu.

Sport

Stane Sporn

član SK Ilirije, naš odlični sportnik, ki si je priporil pri letošnji balkanski olimpijadi v najtežji tekmi, v maratonskem teku, častno tretje mesto.

Iz berlinskega sport. življenja

(Prosto po Vossische Zeitung.)

Zelo rad igram nogomet. Včasih ga igram celo z uspehom, vedno pa z veseljem. Vendar — moj oče in strici, če bo šlo tako naprej, bom vse veselje izgubil.

Bilo je pri zadnji tekmi. Moj oče je sedel na tribuni, kričal, vriskal, me klical po imenu, tulil, ploskal, skratka: vse je storil, kar me je moglo pri igri motiti. Vendar to še ni bilo najhuje. Ples se je sele pričel, ko smo bili doma. Vse slabe lastnosti, katerih se sportniki čujemo, so obvladale mojega očeta in prišel se je jeziti nad — ki je bila pretežka, nad sodnikom, ki je bil — pristranski, nad soigralci, ki so slabo podajali. Toliko o stvarnih momentih.

Vse huje je postalo, ko je prišla moja oseba v pretres. Ravno v tej igri se je pokazalo, kako slabega značaja sem. Z menoj je sploh konec, poguba; zlasti očitno je bilo pomanjkanje koncentracije in poleg tega igram za parado, za publiko. Preveč pohajam po mestu, sploh nimam več smisla za dom. Da, baš v tej igri se je vse to gorostasno masčevalo. Kako neki bi sicer mogli izgubiti? — Da je bil nasprotnik boljši? — Izključno, nesmiselno! Skratka: nikdar ne bo kaj prida iz mene.

Mučna pesem očitkov se je polagoma umirila, vsako situacijo in akcijo smo pretresli še enkrat. Nastopila je noč in vsočili smo si lahko noč. Vendar komaj sem legel v posteljo, so se vrata znova odprla, prikazal se je oče in šlo je z nova. Lenoba, slab karakter, prepričani, nisem mogel več zdržati. (Skozi stanovanje frči sin, v pyjami, popolnoma izčrpan. Ni se mogel rešiti drugače.)

»Mislite, da gre za osamljen slučaj? Motite se! Toliko je takih očetov v Berlinu, da bi lahko ustanovili svoj klub. Ljudje jih dobro poznajo. Zlasti sadistični zorniki se že dolgo trudijo, da bi jih zbrali na isti prireditvi po možnosti vse skupaj. To bi bilo luputanje z vratmi, zausnec in prepara! Zato, sinovi, bodite konsekvntni! Oče, sedaj grem na sportno igrišče, da se razvedrim, ti pa mi ostani doma!«

Sportniki vseh dežel, združite se!

Velike kolesarske dirke na Hermesu

V nedeljo ob 14 na klubovem dirkališču v Šiški.

Z nedeljskimi medklubskimi dirkališkimi kolesarskimi in motociklističnimi dirkami bo zaključil aglini Z. S. K. Hermes letošnjo bogato dirkalno sezono. Že iz sporeda samega je razvidno, da bo prireditelj prekašala vse letošnje tovrstne prireditve. Program obsega devet zelo interesantnih točk, ki bodo vseskozi napete. Borba bo izredno ostra, saj se dirk ne bodo udeležili samo najboljši slovenski vozači, ampak so najavljeni tudi prvaki iz Hrvaške. Zato je razumljivo, da bodo dirkači pri tej dirki napeli vse svoje sile, da dosežejo čim častnejši rezultat. Eni zato, da ohranijo i za naprej svoj primat, drugi pa zato, da se vsaj pri zaključni prireditvi prerijejo v ospredje.

Preskrbljeno je, da si bodo točke hitro sledile druga drugi, odno po peti točki sledi krajši odmor. Ker je čisti dobiček prireditve namenjen v korist poplavljenec, zato bo cenjeno občinstvo radevolje posetilo to zaključno prireditev naših najboljših dirkačev.

Nogomet v prid poplavlencem

Zanimiva tekma med nameščenci banske uprave in Okrožnega urada se vrši v nedeljo ob pol 16 na Iliriji.

Vse govori po Ljubljani zadnje dni samo o tej tekmi. Zakaj tudi ne? Saj so bili ravno državni nameščenci vedno prvi, ki so pomagali onim, ki so bili pomoči potrebni. To pot bodo priredili v korist bednih poplavljenec nogometno tekmo, katere dohodki so namenjeni izključno našim siromašnim poplavlencem. Svoje moči bodo pomerili s kolegi O. U. Z. D., ki so tudi v svoji sredi vse potrebno ukrenili, da bo prireditev čim lepše izpadla.

Igralci se pripravljajo na zelenem polju, ostali pa pridno prodajajo vstopnice, prireajo seje, na katerih se vse podrobno določa, da bo vse funkcioniralo. Skratka vse je na delu, da bi dobili poplavljenec kar največjo podporo. Zatorej tudi ti ne ugrajbaj, kam bi v nedeljo popoldne šel, ampak kupi še določ vstopnico, v nedeljo pa budi točno ob pol 16 na iliriskem igrišču pri gorenskem kolodvoru v Šiški.

Službene obave LNP

(s seje p. o. dne 11. oktobra 1933)

Navzoči gg.: Jugovec, Setina, Novak, Oman, Skuhala, Vrhovnik in Kosirnik. Odsotni (upravičeno) gg. Starec in Anko, (neupravičeno) Zupanc. Za nedeljo 15. oktobra se določijo naslednje prvenstvene tekme: V Mariboru, igrišče Železnica ob 15 Železnica—Rapid. Službojuči odbornik g. Knez. V Čakovcu, igrišče Čakovskega SK ob 15 Čako-

večki—Ilirija. Službojuči odbornik g. Fischer. V Celju na igrišču SK Celja ob 15 Celje—Hermes. Ob 13.30 Olimp—Šoštanj. Službojuči odbornik g. Mahkovec. V Ljubljani na igrišču SK Korotana ob 15.30 Korotana—Jadran. Službojuči odbornik g. ravnatelj Setina. Vsak klub mora postaviti po tri reditelje. Na igrišču Primorja ob 10 Svoboda, Vič—Sloga. Službojuči odbornik g. Anko. Vsak klub po tri reditelje. Na igrišču Hermesa ob 10 Mars—Grafika. Službojuči odbornik g. Bucič. Vsak klub postavi po tri reditelje. V Čakovcu popoldne ob 10 na igrišču Čakovskega Gradjanski—Svoboda, Maribor. Službojuči odbornik g. dr. Franković. V Domžalah na igrišču Diska ob 15 Disk—Domžale. Službojuči odbornik g. dr. Köstl. Vsak klub mora postaviti pet rediteljev. V Murski Soboti na igrišču Mure ob 15 Panonija—Ptuj. Službojuči odbornik določi o. o. Preložiša se prvenstveni tekmi Krško—Sava v Krškem in Elan—Sloga v Novem mestu na poznejši termin.

Kazenskem odboru se predajo igralci Sinkole Rudolf in Tuma Maks, oba TSK Slovan Ljubljana, na podlagi sodniškega poročila o prvenstveni tekmi Reka—Slovan z dne 1. oktobra 1933. Nadalje Košmrli Milko, SK Reka Ljubljana, zaradi ponovnega prestopanja iz kluba v klub. — Tajnik II.

Atena: Ilirija

Četrto kolo jesenskega hazenskega prvenstva

Izredno zanimiva borba med hazenskima družinama Atene in Ilirije se vrši v nedeljo popoldne ob 11 na ilirijanskem igrišču. Kajti to bo zadnje kolo, v katerem se srečata stara hazenska rivala Atena in Ilirija. Doslej imata obe družini vsaka po štiri točke. Ilirija ima sicer nekoliko več izgledov na zmago in tudi boljše gol diferenco ima, toda Atenašice bodo brez dvoma napele vse sile, da dosežejo časten rezultat. Če zmagajo, bodo zasledile prvo mesto v prvenstveni tabeli. Tekma, ki bo — kakor že omenjeno — zelo zanimiva, zasluži čimvečjega obiska.

Redni občni zbor ljubljanske plavalne podzveze bo v nedeljo 29. oktobra ob 9 popoldne v posebni sobi restavracije Emone. Dnevni red: Volitev verifikacijskega odbora, dveh zapisničarjev in dveh overovalcev zapisnika običnega zbora. Nato sledijo poročila: tajnika, blagajnika ter nadzornega odbora in podelitev absolutorija upravnemu in nadzornemu odboru, volitev novega upravnega in nadzornega odbora, predlogi upravnega odbora in rednih članov, predlogi za glavno skupščino LPP, določitev mesta, dneva in programa prvenstva PPZ za leto 1934 in slučajnosti. Glasovalno pravico imajo v zmislu pravil vsi redni člani JPZ na področju LPP, ki so napram podzvezi zadostili vse predpisane pogoje.

SK Ilirija — plavalna sekcija. Danes ob 17 bo v letnem kopališču izredni sestanek vsega članstva sekcije. Radi važnosti (otvoritev zimskega kopališča) je dolžnost vsakogar, da se sestanka gotovo udeleži.

Fifa je zborovala. Preteklo soboto se je zbrala v Parizu eksekutiva k svojemu zasedanju. Na seji, ki je trajala zelo dolgo, so obravnavali predvsem predložitve tekme za svetovno prvenstvo. Na znanje so vzeli prijavi Hatti in Meksike, ki bosta tvorili s Kubo srednjameriško skupino. Zmagovalec iz te skupine bo igral potem na italijanskih tleh proti zmagovalcu ameriške skupine. Nizozemska, Belgija in Irsko hočejo svoja skupinska prvenstva v Italiji absolutirati. Zveze nosijo same vse stroške, zato pa jim pritečejo tudi vsi dohodki. Sklenjeno je tudi bilo, da morajo vse nogom. zveze do 15. aprila 1934 prijaviti svoje sodnike za svetovno prvenstvo. Tekme v Italiji bo sodilo dvanajst inozemskih sodnikov. Prihodnje zasedanje Fife bo prihodnje leto v Rimu o priliki tekem za svetovno prvenstvo.

Holandska plavalca Ouden je postavila nov svetovni rekord v prostem plavanju na 300 m s časom 3:58.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Petek, 13. oktobra: 11.00 Šolska ura: O varstvu živali (prof. Petkovšek). — 12.15 Plošče. — 12.45 Poročila. — 13.00 Čas, plošče. — 18.00 Plošče. — 18.30 Očuvanje odredbe — problem modernega kazenskega prava (dr. B. Goslar) — 19.00 Sokolstvo. — 19.30 Izleti za nedeljo (g. Badiura). — 20.00 Prenos iz Zagreba: klavirski in vokalni koncert. — 22.00 Čas, poročila. — 22.15 Radio-jazz.

Sobota, 14. oktobra: 12.15 Plošče. — 12.45 Poročila. — 13.00 Čas, plošče. — 18.00 Plošče, stanje cest. — 18.30 Zabavno predavanje. — 19.00 Ljudski nauk o dobrem in zlu (dr. Veber). — 19.30 Politični pregled (dr. Jug). — 20.00 Prenos iz Uniona: Koncert praških stražnikov. — 22.00 Čas, poročila.

Drugi programi

Sobota, 14. oktobra:

Belgrad: 19.10 Klavirski koncert. 20.40 Radio orkester. — Zagreb: 20.15 Radio orkester. — Dunaj: 16.00 Mandolinski koncert. 18.45 Orkestralni koncert. — Leipzig: 18.30 Koncert na balalajkah. 20.00 Pester večer (zbor, kvartet, citre). — Praga: 16.00 Orkestralni koncert. 19.55 Vokalna in orkestralna glasba. — Rim: 20.45 Koncert komorne glasbe. — Varšava: 18.20 Koncert za orgle in violino. 21.20 Chopinova glasba.

DEKLE

srednjih let. Čista, poštena, zna sama voditi gospodinjstvo in dobro kuhati — želi službo. Najrajši gre k staremu gospodu ali gospe, tudi na drželo. Nastopi lahko takoj ali pozneje. Ponudbe na upravo »Slovenec« Maribor pod »Črna« Šl. 12122.

Zahvala

Vsem, ki ste z nami sočustvovali in nas tolažili ob nenadomestljivi izgubi naše ljubljene soproge, matere itd., jo obsuli s cvetjem ter počastili na katerikoli način njen spomin, in vsem, ki ste jo v tako velikem številu spremili na poslednji poti — naša prisrčna zahvala.

Rakovnik, dne 10. oktobra 1933.

DRUŽINA ZUPANČIČ.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka peline vrstica po Din 2.50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Šofer ključavničar
trezen in zanesljiv, dober vozač, zmožen popravil, išče službo. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 12100. (a)

Denar

20.000 Din
dobite v slučaju poroke. Pišite na upravo »Slovenca« pod »Socialno« 11099. Priložite 3 Din. (d)

Stanovanja

ISCEJO:
Solčno stanovanje
dvo- ali trisobno išče za november poštena veččlanska družina, najraje v bližini sv. Jakoba ali Trnovega. — Ponudbe pod »Solčno« štev. 12111 na upravo »Slovenca«. (c)

ODDAJO:

Dvosobno stanovanje
s kopalnico in teraso se odda s 1. novembrom v Pletersnikovi ulici št. 1. c

Dvosobno stanovanje
komfortno, s kabineto, prednjo, pralnico, pritliklinami in vrtičkom oddam s 1. novembrom. — Tovarniška 25, Moste. (c)

Enosobno stanovanje

s stanovanjsko kuhinjo — solčno in suho, z vsemi pritliklinami, se odda na Mirju boljši mirni stran-ki. Marmontova 27. (c)

Stanovanje

3 sobe, poselska soba, kuhinja, prednjo, kopalnica in druge pritlikline, se s 1. novembrom t. l. odda mirni stranki. Več se izve pri lastniku Jerneju Kopač, Celovska c. št. 14-1. (c)

Prazna soba

s posebnim vvhodom se takoj odda. Vprašati: Florjanska ulica 22, pri fotografu. (s)

Vnajem

ODDAJO:
Gostilno
oddamo v najem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12094. (n)

Pohištvo

Nudimo vam v nakup
zajamčeno solidno izdelane spalnice, jedilnice, kuhinje itd. Najmodernejše, od fine do preproste izdelave po zelo ugodnih cenah in tudi pod zares ugodnimi pogoji. — Egidij in Karol Erjavc, založna pohištva, Brod (poleg taceenskega mostu), št. Vid nad Ljubljano. (s)

Spalnice

od 2000 Din, kuhinjske opreme od 900 Din dalje. Sprejema vsa popravila po nizki ceni. Josip Goliar, Gosposvetska 13 — dvorišče. (s)

Auto-motor

Tovorni avto
nesilnost 1000 kg, porabi 12 l bencina, napredaj. Naslov pove uprava »Slovenca« št. 12036. (f)

Kupimo

Dvojna vrata za lokal
se kupijo. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Vrata 200« št. 12110. (k)

Kupujemo

prazne, že rabljene steklenice od »Juhana«. — Alimenta, Zg. Šiška 17. k

100 hl vina

prvovrstnega kupim. Plačam takoj. Ponudbe z navedbo cene in natančnim opisom na Miha Lah — Vrhpolje, Kamnik. (k)

Orehe

letošnje, zdrave — kupim vsako množino proti takojšnemu plačilu pri prevzetju. Ponudbe z navedbo cene in množine, kakor čas dobave vpsolati na Alojzij Plansteiner — Senovo pri Rajhenburgu. Istotam se sprejme bolj prijetna gospodinja k dve-ma moškima osebam. (k)

Prodamo

Ce avto svoj stari prodajaš al' motorja bi znebil se rad. brž kupcev ti mnogo prižene. Slovečev najmanjši inerat

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam audi v veliki izbiri najugodnejše in naiceneje tvrdka Karl Prelog, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg. (l)

Specialno izbiro

modnih hlač in pumparc
dobite najceneje pri Preskerju, Sv. Petra c.

Trije vinski sodi

od 6 do 7 hl, dobro ohranjeni, hrastovi, napredaj. Restavracija Draga Guštin, Kapiteljska ul. 3. (l)

Mizarji

Najcenejše vezane plošče, lesne, bukove. Okoume, Panel v velikosti 220/122 in 240/122 dobite po najnižjih cenah v trgovinskem skladišču LJUBLJANA, Dunajska 31

Kislo zelje

novi, prvovrstno rezano in cele glavice za sarmo, s sodečki in vsaki množini dobavlja po brezkonkurenčnih cenah Gustav Erklavec Ljubljana. Kodljevo 10. Tel. 25-91. l

Šivalni stroji

otroški vozički in kolosa najceneje pri Franc Saur-nig, Ljubljana, Tyrševa (Dunajska) cesta 36. (l)

Ia kostanj (maroni)

kg 3.80 Din, vreče 50 kg 190 Din franko kupčeva postaja — razpošilja — G. Drechsler, Tuzla. (l)

Prenovljena koža v 3 dneh.

Mehka, bela, glatka

Razširjene lojnice mozolji ter trpkost kože izginejo. — Poizkusite tudi Vii

Recept strokovnjakov.

Na tisoče dam ima razširjene lojnice, da tega niti same ne vedo. Vzrok vsaki razširjeni lojnici je draženje. Posledica tega draženja so izpuščaji, mozolji, ogrei in brezbarvna in trpka koža.

Krema Tokalon bele barve (ne mastna) vsebuje zdaj nov čudodelen vosek, nežen in penast, ki se dobiva iz cvetja in je kombiniran s svežo smetano in predelanim oliv-

nim oljem. Ona krepi, krči in hrani kožo, prodre v razdražene kožne žleze, oži razširjene lojnice, odstranjuje mozolje in meči najtrpkajošo in najtemnejšo kožo. Tudi najbolj suha koža postane sveža in vlažna, vendar ne mastna. Ta krema se uporablja tudi zoper mastno kožo in nosni sij.

Krema Tokalon bele barve olepša in osveži kožo na edinstven način v treh dneh. Uporabljajte jo vsako jutro, če pa imate gube, uporabljajte kremo Tokalon, hranivo za kožo rožne barve, zvečer, ker hrani in pomlajuje Vašo kožo medtem, ko spite.

Sveže kislo zelje

(tudi v glavah — sarma) se dobi dnevno v trgovini z živili I. Sirk nasl. Josip Skaza, Maribor — Glavni trg — rotovž. (l)

Šivalni stroj

za pogrezni, se poceni proda. Dvořakova ulica 3/I, levo. (l)

Vino in vinski mošt

sladek! Osrednje vinarke zadruge za Jugoslavijo — Kongresni trg št. 2. (l)

Obrt

Ladijska tla

lepa, suha, smrekova — dobavi po nizki ceni tvrdka Božnar Pavel, lesna industrija, Polhov gradec.

Koruzo za krmo

oddaja najceneje veletrgovina žita in moka A VOLK, LJUBLJANA Realjeva cesta 24.

Izvežbane in sprejne PREDICE

za krožni predilni stroj se sprejmejo. Samo pismene ponudbe z navedbo dosedanjega zaposlenja in trajanja islega na tvrdko

HUTTER IN DRUG MARIBOR

Naša dobra in skrbna mati, stara mati, sestra, teta, tašča, gospa

Helena Cencič

roj. Vidmar
nadučiteljva vdova

je nocoj ob 8 po kratkem, mučnem trpljenju, previdena s sv. zakramenti za umirajoče, v 88. letu starosti, izdihnila svojo blago dušo.

Pokopali jo bomo v petek, dne 13. oktobra ob 4 popoldne na pokopališče na Žalah v Kamniku.

Blag ji spomin!

Kamnik-Rogatec-Ljubljana, dne 11. oktobra 1933.

Albina, Angela, hčeri; Josip, Julij, Viktor, sinovi
in ostali sorodniki.

Potrni neizmerne žalosti javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš srčno ljubljeni brat oziroma svak in stric, gospod

Ing. Hanno Luckmann

včeraj, dne 11. oktobra, nenadoma umrl na lovu pod Krimom, zadet od srčne kapi.

Pogreb predragega se bo vršil v petek, dne 13. t. m. ob pol 4 popoldne iz hiše žalosti Karlovška cesta št. 18 na pokopališče k Sv. Križu, kjer ga položimo k večnemu počitku v rodbinsko grobnico. Maša zadušnica se bo darovala v soboto, dne 14. oktobra ob 9 dopoldne v župni cerkvi Sv. Jakoba v Ljubljani in v župni cerkvi na Črnučah.

V Ljubljani, dne 12. oktobra 1933.

Antonija Hauffen, Adelina Kosler, Jeanetta Hudovernik, Matilda pl. Bannizza, Roza Larisch, Frida Galle, Silva Trappen, Pavla Bürger in Melda Aidinyan, sestre — in ostalo sorodstvo.

Aleksandra Rahmanova:

Dijaštvo, ljubezen, Ceka in smrt

»Gimnazija nas je pokvarila«, je rekla. »Vedno so nas zapirali pred gimnazijci in realci, da v resnici ne veš, kako bi se vedla, če se s kom snideš. Morda je pri njih tak običaj, da tako tovariški občujejo med seboj!«

»Toda jaz ne morem dopustiti, da bi me kdo, ki ga prvič v življenju vidim, tako po domače prijemal okrog pasu!« sem rekla nejevoljno.

Kmalu pa sva bili zopet dobre volje; veselilo naju je, da bova odslej tudi delovali v javnosti, da sva, rekla bi, že na delu za občestvo. Samo za trenutek sva pohiteli domov, da sva malo zajtrkovali, in potem sva šli v mesto, iskat stanovanj za dijake. Vreme je bilo prav žalostno in bili sva premočeni do kože; to nama je pa samo povečalo veselje, bili sva trdno prepričani, da ni v življenju nič važnejšega ko iskati sobe! Ljudje pa niso nič kaj radi oddajali prostore dijakom ali dijakinjam. Večinoma so bili mnenja, da dijak sploh ne more biti drugega ko revolucionar, pijanec in kvartač, dijakinja pa ženska najlažje sorte. Skratka, mislili so, s takimi ljudmi nimaš drugice ko sitnosti.

»Pa nista gospici tudi dijakinji?« so vpraševali. »Saj take bi že sprejeli, toda druge, ki prihajajo, o je!«

»Koliko vama pa plačajo, da v tem dežju lazita okrog?« naju je vprašala neka ženska. In ko sva povedali, da delava brezplačno, je rekla strogo: »Koliko podplatov bosta strgali — samo nepotrebnih izdatki za starše!«

Pravzaprav je govorila resnico. Dobrodelnost na tuj račun. Sklenila sem, da si poiščem kake ure,

da bom tudi sama kaj zaslužila. Potem se lahko mirno posvetim delu za občni blagor. Doma sem dolgo pregovarjala starše, naj vsaj eno sobo oddajo dijakom; saj imamo osem velikih prostorov in nas je samo pet. Mati si je dolgo pomišljala, končno pa se je vdala.

3. oktobra 1916.

Toliko novih vtisov! Saj ne vem, kje naj začnem, pri predavanjih, dijakih ali pri naših novih stanovalcih. Začnem pri teh. Oddajanje sobe je materi napravila toliko težav, da mi je bilo že žal, da sem jo zapletla v to zadevo. Vsem dijakom in dijakinjam, ki so prihajali, je silno ugajala velika, lepa in udobna soba, niso pa oni ugajali materi, ki so sobo iskali.

Tedaj je vstopila Daša in javila, da v salonu čaka nov dijak. Ta pa ni bil prav nič podoben dosedanjim. Bil je zelo elegantno oblečen, olikanega vedenja, napravljal je, čeprav je nastopal samozvestno, vtis skromnega človeka in tudi ni bil tak »zelenece« ko drugi; imel je, kot je bilo videti, kakih 26, 27 let. Nič ni vpraševal, nič zahteval, samo ogledal si je sobo in rekel:

»Če vam je prav, se vselim takoj danes večer.«

Mati se je še vedno pomišljala, saj je bil prvi tujec, ki naj bi ga vzela na stanovanje. Na dolgo in široko mu je razkladala svoje »pogojce«. Ne morem se točno poedinih spomniti, bili so pa zelo hudi. Po teh pogojih bi stanovalec moral biti najmanj brez glasu, če že ne brez telesa. Zadnji in najvažnejši je bil, da ne sme prihajati domov kasneje ko ob 12 in da ne sme prirejati pri sebi dijaških sestankov.

»Najbrž prvič oddajate sobo, milostljiva?« je vprašal novi dijak sočutno, kajti materi so se že zalesketale solze v očeh...

»Dà, prvič. Moja hči, ki je dijakinja, ni prej odnehalala ji je šlo na jok.«

»Djakinja?« je vprašal začuden. »Bil sem prepričan, da je gospica hčerka še na gimnaziji.« Pogledal me je pozorno, da sem zardela. Ta moja neumna navada, da vedno zardim in se zmedem, ko ni prav nič treba! Sicer pa me je silno jezilo, da me je imel za gimnazijko. Ali sem res tako mlada videti, da mi ne prisodijo niti sedemnajst let?

Novi najemnik je privolil v vse pogoje in se pripomnil, da ne hodi z doma. Potem se je poslovil in me zopet dolgo gledal, da sem zopet zardela. Mati je dolgo hodila po salonu sem in tje in govorila sama s seboj:

»Lep je, dobro vzgojen, skromen, toda, kdo more vedeti...! Oh ta oddaja; nismo prav naredili!«

Vest se mi je zopet oglasila in skušala sem mater pomiriti.

Tedaj pozvoni; novi najemnik je zopet prišel in za njim dva postreška z dvema inozemskima kovčegoma; potem sta prinesla še dva dolga, težka zaboja. Prtljaga je kazala, da je bil premožen, prav nič ni bila podobna dijaški prtljagi. Mati pa se je vznemirjala zaradi težkih zabojev, ki sta jih moža z največjim naporom privlekla noter. Kaj neki je v njih?

»Če je navsezadnje anarhist in ima notri peklenjske stroje? Kaj pa potem?« je rekla mati v solzah. »Precej bom poslala sobarico k njemu in ga prosila za listine! Nikakor ne bom spala z revolucionarjem pod eno streho, pod nobenim pogojem!«

Daša je prinesla papirje; mati jih je prebrala in obraz se ji je v hipu razjasnil.

»Izkazalo se je, da je naš najemnik plemič iz Moskve in docent na vseučilišču«, je rekla vsa vesela. Pa že trenotek nato je začela zopet pomišljati in se vpraševati, zakaj se ni precej izdal za docenta.

V svoji sobi sem razmišljala o docentu. On je prvi učenjak, ki sem ga videla tako od blizu. Zelo me zanima. Sploh me zanimajo vsi ljudje. Vedno se skušam včustvovati v vsakega človeka in prepričana sem, da je v vsakem nekaj, kar se nikoli ne ponavlja. Glede na docenta se pa mati čisto brez potrebe vznemirja; nikoli bi se ne mogla zaljubiti vanj. Sploh še nisem bila nikoli zaljubljena in ne vem, kako je pravzaprav to. Samo neko čustvo imam v sebi, ki se ga pa zelo sramujem pred samo s seboj; vsakega moškega, ki mi pride na pot, merim, rekla bi, ob sebi, poskušam, iščem. To sem opazila pravzaprav šele zadnje tedne. Med gimnazijsko dobo so mi bili v resnici vsi moški docela brezpomembni, učenje in knjige so me čisto zaposlile. Zdaj sem pa začutila nekaj novega, nekaj kar me zelo straši, nekakšno odvisnost od moškega. Večkrat se zasatim pri želji, da bi ugajala, in to me jezi. Nekaj se oglašja v meni in mi vzbuja čustva, ki mi niso všeč, pa se jim vendar ne ubram. Tudi docenta sem »pomerila«, če mi je prav; ne, ni mi prav. Prelep je in presrečen. Ljubiti bi mogla samo moškega, ki je zelo nesrečen; na noben način pa ne bi smel biti takozvani »lep mož«.

6. oktobra 1916.

Prva predavanja na vseučilišču niso bila taka, kakor sem si jih zamišljala, dà, naravnost razočarala so me. Nikdar nisem bila samozavestna in vedno sem bila prepričana, da je moja želja, da postanem učena, večja ko moje zmognosti. Toda, da sem tako neumna, tega si v resnici nisem mislila!